

1. GİRİŞ

Yirmi Ülke Grubu (G20 – The Group of Twenty), küresel ekonomik istikrarın sağlanması ve teşvik edilmesi için ülkeler arasında ekonomi politikaları iş birliğinin ve koordinasyonunun oluşturulmasını amaçlayan bir platformdur. Ülkeler arasındaki ticaret ve sermaye hareketlerinin kesintisiz ve sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi uluslararası alanda ciddi bir ekonomik iş birliği ve koordinasyon gerektirir. G20 işte bu küresel ekonomi yönetişimini gerçekleştiren en temel ve ilk platformdur. Ekonomi politikalarının ve finansal düzenlemelerin koordinasyonu G20'nin temel fonksiyonudur. Koordinasyon ile amaçlanan ise küresel ekonominin güçlü, sürdürülebilir ve dengeli bir şekilde büyümesidir. Küresel ekonominin zayıfladığı dönemlerde ekonomi politikalarının iş birliği ve koordinasyon içinde yürütülmesinin teşvik edilmesi, politikaların sürdürülebilirliğinin sağlanması ile iç ve dış ekonomik ve finansal dengesizliklerin azaltılması G20'nin esas görevleridir. Bu itibarla her yıl, dünyanın en büyük ekonomilerine sahip ülkelerin yetkilileri, Avrupa Birliği, davetli ülkeler ve uluslararası kuruluşlar belirli bir üye ülkenin dönem başkanlığı kapsamında yıl içinde çeşitli zamanlarda bir araya gelerek, küresel sorunları tespit etmek ve bu sorunlara çözüm bulmak için çalışmaktadırlar. Söz konusu tespitler ve çözüm önerileri başkanlık dönemi boyunca yapılan ayrıntılı çalışmalar ile desteklenmekte ve dönem sonunda hazırlanan Liderler Bildirgesi ve eylem planında duyurulmaktadır.

Türkiye 2015 yılında G20 Dönem Başkanlığını üstlenmiş ve kendi belirlediği öncelikler doğrultusunda G20 çalışmalarına yön vermiştir. Bu kitapçıkta, G20'nin kuruluşu, işleyişi ve çalışmaları hakkında bilgiler sunulmakta ve 2015 yılı Türkiye Dönem Başkanlığı'nda yapılan çalışmalar özetlenmektedir.

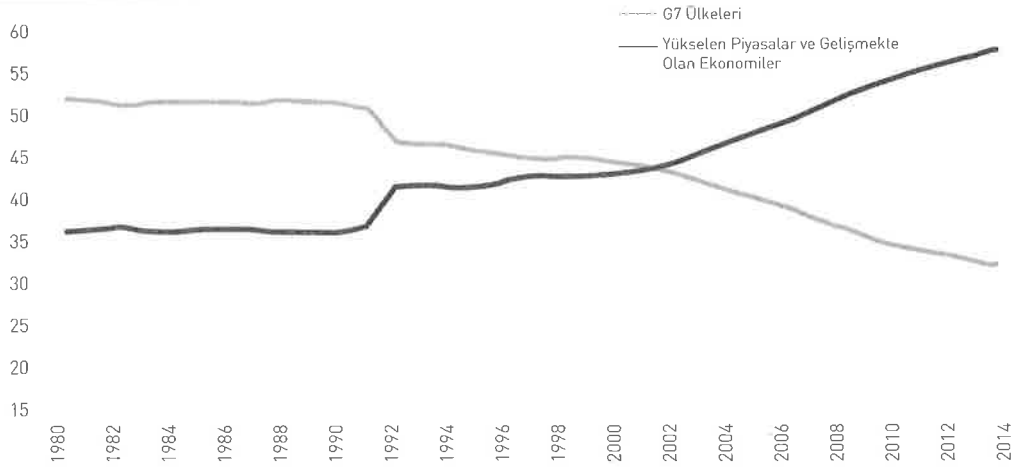
2. G20'NİN TARİHÇESİ

25 Eylül 1999'da, Washington'daki toplantılarında, G7 ülkelerinin maliye bakanları ve merkez bankası başkanları küresel anlamda güçlü ve sürdürülebilir bir ekonomik yapının tüm ülkelerin lehine olduğunu belirtmişlerdir. Bu toplantıda sistemik öneme sahip ülkelerin arasındaki iletişimin ve iş birliğinin güçlü ve sürdürülebilir bir ekonomik yapı için önemi vurgulanmış ve G20'nin temelleri atılmıştır. Bu beyanın ardından G7 üyesi ülkeler, bölgelerinde sistemik öneme sahip ekonomileri Aralık 1999'da Berlin'de gerçekleştirilecek toplantıya davet etmişlerdir. 15-16 Aralık 1999'da gerçekleştirilen söz konusu toplantıda G20'nin kuruluşu ilan edilmiştir.

G20 ile, G7'den daha geniş katılımlı bir grup kurulmasındaki ana neden 1997 yılında Tayland'da başlayan ve daha sonra Latin Amerika ve Rusya'ya da sirayet eden "Asya Krizi" olmuştur. Krizden etkilenen gelişmekte olan ülkelerin çoğunda rezervler kur düzeyini savunmaya yetmemiş; para birimlerinde önemli değer kayıpları meydana gelmiş; üretim sert bir şekilde azalmıştır. Söz konusu dönemde, ülkelere özgü ekonomik şokların, hızlı bir şekilde diğer ülkelere sirayet etmesi, ekonomiler arası koordinasyonun gerekliliğini bir kez daha ortaya çıkarmıştır.

G20'nin doğuşu, 1997 Asya Krizi'nin yanı sıra, 1980'ler sonrasında küresel ekonomik sistemde gözlenen değişiklikler nedeniyle de kaçınılmaz olmuştur. 1970'li yıllarda önce G5, ardından G7 oluşumları birçok ekonomik problemi belirleyip, çözüm önerebilmiştir. Ancak 1980'li yıllar ve sonrasında gelişmekte olan ülkelerin hızlı yükselişi ile dünya ekonomisinde G7 ülkelerinin payı azalmış, küresel ekonomik ilişkiler daha karmaşık ve çok uluslu hale gelmiştir. Grafikte dünya ülkelerinin toplam gayri safi yurtiçi hasılası içindeki gelişmiş (G7) ve gelişmekte olan ülkelerin payı satın alma gücü paritesine göre yüzdesel ölçekte verilmiştir.

GRAFİK 1: DÜNYA ÜLKELERİ GAYRİ SAFİ YURTIÇİ HASILASI İÇİNDEKİ PAY (%)

Kaynak: IMF World Economic Outlook Database.

Ülkeler arası ticaret hacimleri artmış ve Asya ülkeleri başta olmak üzere gelişmekte olan ülkelerin küresel üretim içindeki payları artmıştır. Bunun yanında gelişmekte olan ülkelerde finansal piyasalar giderek derinleşmiş ve ülkeler arasındaki brüt ve net sermaye hareketleri önemli ölçüde artmıştır. Ülkeler arasında artan ticaret ilişkileri ve sermaye hareketleri, ülke dışında gerçekleşebilecek ekonomik ve finansal şokların yerel ekonomi ve piyasalarda kırılabilirliğini artırmasına yol açmıştır. Dolayısıyla sadece G7 ülkelerinin aldığı kararlar, küresel ekonominin geldiği noktada artık eskisi kadar etkili olamamaya başlamış ve ekonomik önemi artan gelişmekte olan ülkelerin de güçlü ve sürdürülebilir bir ekonomik yapının kurulması çalışmalarında yer alması gerekliliği doğmuştur.

3. G20'NİN İŞLEVİ

G20 birçok açıdan G7 modeli üzerine kurulmuştur. Tüm üyeler eşit oy hakkına sahip olup diledikleri şekilde tartışmalara katılabilirler. Önemli olan tartışmalar sonucunda bir fikir birliğine ulaşmaktır. G20'nin daimi bir sekreteryası yoktur. Sekreteryaya görevi dönem başkanı ülke tarafından yerine getirilir.

Ön tartışmalar ve hazırlıklar iki kanaldan yürütülmektedir. Bunlar, ekonomik ve finansal konuların ele alındığı Finans Kanalı ve politik açılımları olan konuların ele alındığı Şerpa Kanalı'dır. Çalışmalar, Finans Kanalı'nda müsteşarlar ve merkez bankası başkan yardımcıları tarafından, Şerpa Kanalı'nda ise ülkelerin Şerpa'ları tarafından yürütülür.

2006 yılında Avustralya G20'nin analitik raporlamasının yürütülmesi için çalışma grupları kurulmasını önermiştir. Bu tarihte ilk çalışma grubu işgücü piyasası hareketliliği ve demografi konusunda oluşturulmuştur. Daha sonra uzun ve kısa süreli birçok çalışma grubu oluşturulmuştur.

Yukarıda anlatılan süreç ve koşullarda kurulan G20, bir karar alma merci olarak düşünülmemelidir. Hedefleri daha çok uluslararası bir gündem belirlemek, finansal ve ekonomik konularda bir fikir birliği sağlamaktır. Esasen G20 2. Dünya Savaşı sonrasında oluşturulmaya çalışılan ekonomik konulardaki küresel koordinasyon çabalarının en kapsamlı ve son halidir.

ŞERPA (SHERPA) NE DEMEKTİR?

2008 yılında G20 süreci içinde mevcut Finans Kanalı'nın yanı sıra Şerpa Kanalı da oluşturulmuştur. Diplomatik toplantılarda ülkelerin en üst düzey yetkililerini temsil eden, G20 toplantılarının hazırlık sürecinde görev alan ve gündemi hazırlayan görevliler "Şerpa" olarak adlandırılmaktadır. Şerpa hattının amacı liderlerin siyasi iradelerinin zirve hazırlık sürecine yansıtılmasıdır. Şerpa kelimesinin kökeni ise Nepal'de Himalayalar'a tırmanacak kişilere kılavuzluk eden bölgenin yerli rehberlerine dayanmaktadır. Bu rehberler "Şerpa" olarak adlandırılmakta, tırmanacak kişiye eşlik etmekte ve yol göstermektedirler.

4. G20'NİN YAPISI

4.1 G20 Üyeliği

G20 üyeliği konusunda ortaya net kriterler konulmamıştır. Fakat üye ülkelerin sistemik öneme haiz olmaları ile küresel ve finansal sisteme katkıda bulunabilme kapasiteleri gözetilmiştir. Bunun yanında grubun coğrafi ve ekonomik olarak küresel anlamda geniş bir kapsayıcılığa sahip olması; ancak üye sayısı olarak da tartışmaları sürdürebilecek kadar az sayıda ülke olması istenmiştir. Göreli küçük bir grup ile daha yakın çalışmalar yürütülebileceği ve ülkeler arası güvenin daha kolay sağlanabileceği düşünülmüştür. G7 ülkelerinin kendi aralarında yaptığı müzakereler sonucunda IMF ve Dünya Bankasının 20 üyeye ek olarak toplantılara katılmasına karar verilmiştir.

Süreçte ortaya çıkan zorluklardan biri Avrupa Bölgesi'nin temsili konusu olmuştur. İlk etapta, mevcut durumda G7 üyesi olan, dört Avrupa ülkesinin G20 içinde yer alması planlanmıştır. Diğer Avrupa ülkelerini eklemenin, diğer başka bölgelerin üye sayısının azalmasına yol açacağı tespitiyle, G7 ülkeleri, Avrupa Birliği'ni bir üye olarak davet etmeye karar vermişlerdir. Böylece Avrupa Bölgesi'nde olup ekonomisi güçlü olan ülkelerin toplu olarak temsili sağlanmıştır. Toplantılara, Avrupa Birliği dönem başkanı ülke ve Avrupa Birliği Merkez Bankası (ECB) başkanlarının katılması kararlaştırılmıştır.

Afrika kıtasındaki ülkelerin temsili bir diğer tartışmalı konu olmuştur. Birçok ülkenin adı geçmesine rağmen Afrika'dan sadece Güney Afrika sistemik öneminden ötürü G20'ye dahil edilmiştir. Bu seçimdeki bir diğer neden de G20'nin temelde kalkınma değil finansal istikrar konusunu gözetmesi olmuştur.

Böylece 19 ülke, bir bölgesel temsilci (Avrupa Birliği) ve 4 kuruluş üyesi (Uluslararası Para ve Finans Komitesi (IMFC) temsilcileri, Uluslararası Para Fonu (IMF), Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) ve Dünya Bankası (WB) başkanları ile birlikte platform oluşturulmuştur. Halihazırda G20 üyesi ülkeler, Türkiye, ABD, Almanya, Arjantin, Avrupa Birliği, Avustralya, Brezilya, Çin, Endonezya, Fransa, Güney Afrika, Güney Kore, Hindistan, İngiltere, İtalya, Japonya, Kanada, Meksika, Rusya ve Suudi Arabistan'dır.

4.2. G20 Temsil Alanı

G20'nin kuruluş aşamasında dünya ekonomisinin büyük bölümünü temsil etmesi, coğrafi olarak dünyanın bütün bölgelerinden ülke bulunması, nüfus olarak olabildiğince çok insanı içermesi ve dünya ticaretinin büyük bölümünü temsil etmesi amaçlanmıştır. Seçim süreci yukarıda anlatılan G20 ülkeleri, bu amaca uygun olarak, dünya ekonomisinin yaklaşık %90'ını, dünya ticaretinin %80'ini ve dünya nüfusunun üçte ikisini temsil etmektedir.

G20 ÜYELERİ

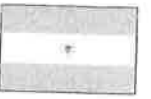
Türkiye

ABD

Almanya

Arjantin

Avrupa Birliği

Avustralya

Brezilya

Çin

Endonezya

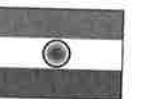
Fransa

Güney Afrika

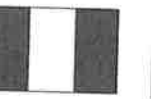
Güney Kore

Hindistan

İngiltere

İtalya

Japonya

Kanada

Meksika

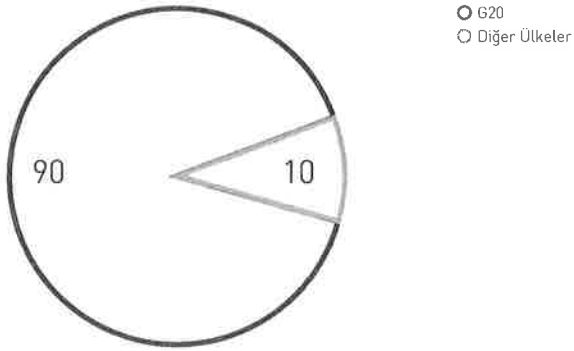
Rusya

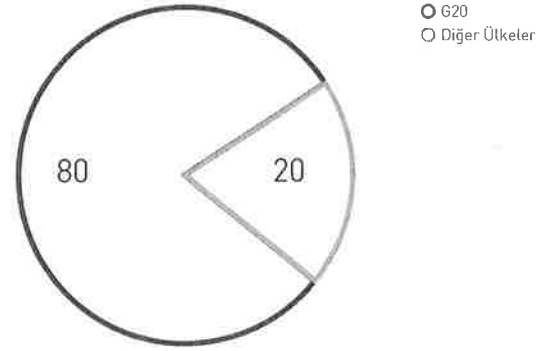
Suudi Arabistan

GRAFİK 2: G20 VE DİĞER ÜLKELER KARŞILAŞTIRMASI

EKONOMİK BÜYÜKLÜK (%)

DÜNYA TİCARETİ (%)

ŞEKİL 1: DÜNYA NÜFUSU (MİLYON KİŞİ)

AB	ABD	ALMANYA	ARJANTİN	AVUSTRALYA	BREZİLYA	ÇİN	ENDONEZYA	FRANSA	G. AFRIKA
507	316	81	41	23	200	1.357	250	66	53

50	1.252	64	60	127	35	122	143	29	75
G. KORE	HİNDİSTAN	İNGİLTERE	İTALYA	JAPONYA	KANADA	MEKSIKA	RUSYA	S. ARABİSTAN	TÜRKİYE

4.3. Dönem Başkanlığı ve Katılımcılar

G20 toplantılarına her yıl bir ülke ev sahipliği yapmaktadır. G20'ye ev sahipliği yapacak olan ülke, aynı zamanda söz konusu yıl için G20 dönem başkanlığını yürütmekte ve G20'nin faaliyetlerini organize etmektedir. Sekretaryaya ile ilgili tüm görevler de bu ülke tarafından yerine getirilmektedir. Dönem başkanı ülkeye, G20 gündeminin devamlılığını sağlamak amacıyla bir önceki ve bir sonraki dönem başkanı ülkeler de yardım etmektedir. Bu üçlü yapı "Troyka" olarak adlandırılmaktadır. Her yıl Liderler Zirvesi'nde "Troyka"dan ayrılacak olan ülkenin yerine bir ülke seçilmekte ve ilan edilmektedir. Bu seçim ülke gruplandırılmalarına göre yapılmaktadır. 19 ülke 5 bölgesel gruba ayrılmıştır:

Grup 1: Avusturalya, Kanada, Suudi Arabistan, ABD

Grup 2: Hindistan, Rusya, Güney Afrika, Türkiye

Grup 3: Arjantin, Brezilya, Meksika

Grup 4: Fransa, Almanya, İtalya, İngiltere

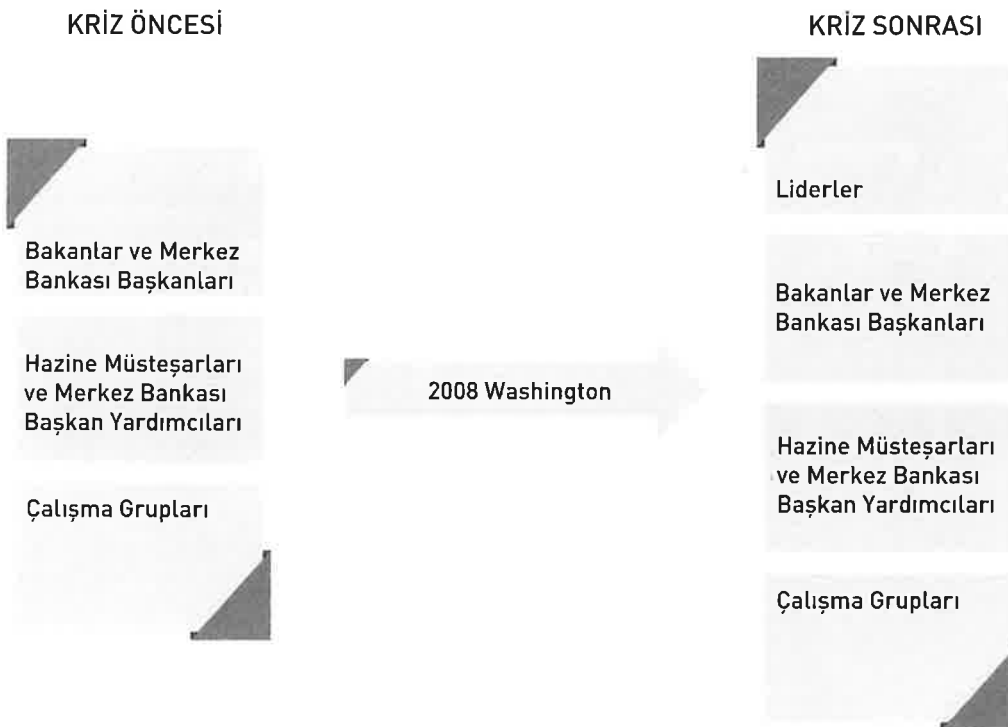
Grup 5: Çin, Endonezya, Japonya, Güney Kore

Her grupta maksimum 4 üye bulunmaktadır. Dönem başkanlığı her yıl bu gruplar arasında değişmektedir. Örneğin 2014 yılında Dönem Başkanı 1. Gruptan Avusturalya olmuş, 2015 yılında 2. Gruptan Türkiye olmuştur.

Dönem başkanlığını yürüten ülke, üye ülkelerin yanı sıra 5 veya 6 ülkeyi toplantılara gözlemci statüsünde davet etmektedir. IMF, OECD, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Birleşmiş Milletler (UN), Dünya Ticaret Örgütü (WTO), Finansal İstikrar Kurulu (FSB) ve Uluslararası Ödemeler Bankası (BIS) da G20 toplantılarının daimi katılımcılarıdır.

Platform, kuruluşundan 2008 yılına kadar sadece ekonomi/maliye bakanları ve merkez bankası başkanları seviyesinde yılda bir kez, müsteşarlar ve merkez bankası başkan yardımcısı seviyesinde ise yılda iki kez toplanmıştır. G20, 2008 küresel krizinin ardından, geniş kapsamlı çözüm üretilmesi amacıyla, ilk defa Kasım 2008'de Washington'da devlet başkanları düzeyinde toplanmıştır. Bu toplantının ardından gündem konuları genişletilmiş, her yıl Liderler Zirvesi yapılması kararlaştırılmış ve "Müsteşarlar ve Merkez Bankası Başkan Yardımcıları" ile "Bakanlar ve Merkez Bankası Başkanları" toplantılarının sayısı artırılmıştır.

ŞEKİL 2: G20 TOPLANTILARINA KATILIM

G20'YE KATKI SUNAN ULUSLARARASI KURULUŞLAR

G20 çalışmalarının bir kısmını uluslararası kuruluşlardan destek alarak yürütmektedir. Bu kuruluşlar, G20 ülkelerine öncelikleri konusunda öneri ve destek sağlamanın yanı sıra ülkeler arası politika uyumsuzluklarını da inceleyip koordinasyonun sağlanmasına katkı vermektedirler. Uluslararası kuruluşların temsilcileri G20 toplantılarına (finans, Şerpa ve çalışma grubu toplantıları dahil olmak üzere) davet edilmektedirler. Söz konusu uluslararası kuruluşlar aşağıda sıralanmıştır:

Finansal İstikrar Kurulu (FSB): 2009 yılında kurulmuş olan, küresel finansal sistemi izleyen ve sistemin etkin işlemlerini sağlamak amacıyla önerilerde bulunan uluslararası bir kuruluştur. FSB, ulusal finans otoriteleri ile uluslararası standart belirleyici kuruluşlar (Basel Committee on Banking Supervision (BCBS), the Committee on Payment and Settlement Systems (CPSS), the Financial Action Task Force (FATF), the International Association of Deposit Insurers (IADI), the International Association of Insurance Supervisors (IAIS) gibi) arasında, düzenleme, izleme ve diğer finansal sektör hususlarında koordinasyonu sağlamaktadır.

Uluslararası Para Fonu (IMF): IMF 1945 yılında uluslararası ödeme sistemlerinin yeniden işlerlik kazanması hedefi ile kurulmuştur. Ardından amaçları genişletilmiştir. IMF'nin amaçları, parasal konularda küresel işbirliğinin sağlanması, finansal istikrarın korunması, uluslararası ticaretin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesi, yüksek istihdamın temini, yoksulluğun azaltılması ve istikrarlı bir küresel ekonomik büyümenin gerçekleştirilmesi olarak sıralanabilir.

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD): 1961 yılında kurulan OECD, küresel bazda insanların ekonomik ve sosyal hayatlarını iyileştirmeyi amaç edinmiştir. OECD, bu amaca ulaşmak için hükümetlerle birlikte, ekonomik, sosyal ve çevresel gelişmeleri inceler ve gelecek eğilimler ile ilgili öngörülerde bulunur.

Birleşmiş Milletler (UN): 2. Dünya Savaşı sonrasında 1945 yılında kurulan UN, uluslararası barışı ve güvenliği sağlamayı, uluslararası ilişkileri güçlendirmeyi, sosyal gelişim sağlamayı ve küresel bazda daha iyi yaşam standartlarına erişilmesini amaçlamaktadır.

Dünya Bankası (WB): 1945 yılında kurulan Dünya Bankası, gelişmekte olan ülkelere finansal ve teknik anlamda yardım eden bir kuruluştur. Klasik anlamda bir banka olmayıp, yoksulluğu azaltmayı ve kalkınmayı sağlamayı amaçlayan bir ortaklık olarak adlandırılabilir.

Dünya Ticaret Örgütü (WTO): 1995 yılında kurulan WTO'nun temel amaçları, ticaret konularının uygulama ve izleme alanlarında anlaşma sağlamak, ticaretin önündeki engelleri azaltmak, ekonomik gelişmeye, küresel kalkınmaya ve büyümeye katkı sağlamaktır.

Uluslararası Ödemeler Bankası (BIS): 1930 yılında İsviçre'nin Basel şehrinde kurulan BIS'in temel görevleri olarak; üye ülkelerin merkez bankalarının rezerv politikaları konusunda koordine olmalarını sağlamak, finansal istikrar ve para politikaları konularında merkez bankaları arasında bilgi paylaşımını güçlendirmek, ortak analizler yapmak ve merkez bankaları arası para transferlerinde aracı olmak sayılabilir.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO): ILO 1919'da Versailles Barış Anlaşması uyarınca kurulmuş ve 1946 yılında Birleşmiş Milletlerin uzmanlık kuruluşu olmuştur. Amaçları, çalışanların haklarını korumak ve güçlendirmek, sosyal güvenlik konularında gelişme kaydetmek ve çalışma konularında koordinasyon sağlamak olarak tanımlanmaktadır.

4.4. G20 Çalışma Kanalları

G20 çalışmaları iki temel kanal üzerinden yürütülmektedir. Birinci kanal, ülkelerin bakanları, müsteşarları ile merkez bankası başkan ve başkan yardımcılarının oluşturduğu "Finans Kanalı"dır. İkinci kanal ise üye ülkelerin genellikle dışişleri bakanlığı yetkililerince oluşturulan "Şerpa Kanalı"dır.

Finans Kanalı'nda küresel ekonomi, altyapı yatırımları, finansal düzenlemeler, uluslararası finansal mimari, uluslararası vergi konuları ve iklim değişikliğinin finansmanı gibi hususlar ele alınırken, Şerpa Kanalı'nda kalkınma, enerji sürdürülebilirliği, yolsuzlukla mücadele, ticaret ve istihdam gibi konular tartışılmaktadır. Ayrıca, tartışılan gündem maddelerine bağlı olarak gerek Finans gerek Şerpa kanallarında teknik düzeyde çalışma grupları da kurulabilmektedir. Bu çalışmalara uluslararası kuruluşlar da teknik destek sağlamaktadır.

4.5. Açılım Grupları

G20'nin söz konusu çalışmalarına ek olarak, sivil toplumun da katkılarının ve görüşlerinin alınabilmesi için G20 ile ilişkili çeşitli açılım grupları oluşturulmuştur. Bu kapsamda, üye ülkelerin özel sektör temsilcileri (B20), işçi sendikaları (L20), düşünce kuruluşları (T20), sivil toplum kuruluşları (C20) ve gençlik oluşumları (Y20) da G20 süreçlerine fikir destek vermekte ve zaman zaman resmi toplantılara da katılım sağlamaktadırlar. Bu gruplara 2015 yılında Türkiye başkanlık yapmış ve grupların toplantıları Türkiye'de gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Türkiye Dönem Başkanlığı'nda mevcut açılım gruplarına KADIN 20 (WOMEN 20 (W20)) de eklenmiş, grubun ilk zirvesi 16-17 Ekim 2015 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.

B20: B20'nin (İş 20) kökleri, 2006 yılında Alman iş dünyası örgütü Bundesverband der Deutschen Industrie (BDI)'nin önerisiyle her G8 Zirvesinden önce G8 üyesi ülkelerin iş dünyası örgütlerinin bir araya gelmesine dayanmaktadır. 2008'de yaşanan küresel ekonomik çalkantı ise iş dünyasının G20 ülkelerinin liderlerine görüşlerini aktarması sürecini başlatmıştır. B20 Zirvesi ilk olarak 2009 yılının Mart ayında Londra'da düzenlenen G20 Zirvesi ile birlikte yapılmıştır. B20'nin amacı, G20 Zirvesi'nin gündeminde yer alan önemli ekonomik ve sosyal konularda, ülke liderleri ve maliye bakanlarının, iş dünyasının görüş ve önerilerinden faydalanmalarınıdır.

C20: C20 (Sivil 20) ekonomik gelişimin faydalarının toplumun her kesimine ulaşmasını amaç edinmiş bir açılım gurubudur. C20 bir yandan uluslararası sivil toplum kuruluşlarının G20 ülkeleri ile koordinasyonunu sağlarken diğer yandan sivil toplumun taleplerinin G20 gündeminde tartışılmasını sağlamaktadır.

L20: L20 (Emek 20), işçi temsilcilerinin bir araya gelerek, görüşlerini ve sorunlarını belirlemesi ve G20 ülkelerine sunmasını amaçlamaktadır. İlk olarak Uluslararası İşçi Sendikaları Konfederasyonu tarafından organize edilen L20 Zirvesi ile işgücünün de G20 liderlerine sesini duyurması hedeflenmiştir. Böylelikle, G20'de alınan kararlarının toplumun daha fazla kesimine hitap etmesi beklenmektedir.

T20: T20 (Düşünce 20) ilk olarak 2012 yılında Meksika'nın ev sahipliğinde kurulmuş bir platformdur. Diğer gruplardan farklı olarak tek bir konuda öneri yapmamakta ve yine tek bir konunun gerçekleşmesi hususunda amacı bulunmamaktadır. Daha çok G20 süreci için "fikir bankası" olarak işlev görmektedir. T20 platformu, konularında dünyaca kabul görmüş uzmanları davet ederek, küresel "think tank" toplantıları organize etmekte ve G20 tartışmalarına ve politika oluşturma aşamalarına yapıcı öneri ve görüşler sunmayı amaçlamaktadır.

Y20: Y20 (Genç 20) Gençlerin küresel ekonomik ve sosyal gelişmeler konusunda G20 ülkelerine sesini duyurmasını amaçlayan bir G20 açılım grubudur. Toplantıları, genelde, gençlerin oluşturduğu sivil toplum örgütlerinin katılımı ile üniversitelerin ev sahipliğinde gerçekleştirilmektedir.

W20: W20 (Kadın 20) Türkiye Başkanlığı döneminde kurulmuştur. Cinsiyetler için kapsayıcılığı ve cinsiyet eşitliğini destekleyen bir açılım grubudur. G20 taahhütlerinin içine üretimde kadının ekonomik ve sosyal alanda tam katılımının eklenmesini amaçlamaktadır.

ŞEKİL 3: G20 KANALLARI

ŞEKİL 4: AÇILIM GRUPLARI

5. G20 LİDERLER ZİRVELERİ

2008 küresel krizinin ardından, geniş kapsamlı ve etkin çözüm üretilmesi amacıyla, G20'nin devlet başkanları düzeyinde toplanması kararlaştırılmıştır. Böylece, ilk defa Kasım 2008'de Washington'da devlet başkanları düzeyinde toplantı gerçekleştirilmiştir. G20'nin liderler düzeyinde toplanmaya başladığı 2008 yılından bu yana toplam 10 zirve toplantısı gerçekleştirilmiştir. Toplantılarda alınan kararlar çerçevesinde atılan adımlarla, kriz dönemlerinde ülkeler daha uyumlu hareket etmiş, olası riskleri daha çabuk tespit etmiş ve daha etkin ve geniş katımlı önlemler alabilmişlerdir.

İlan edilen bildiregelerin tarihleri ve toplantıların yapıldığı ülkelere ilişkin tablo aşağıdaki gibidir.

ŞEKİL 5: G20 ZİRVE BİLDİRİGELERİ		
	ŞEHİR	TARİH
	Washington, ABD	15.11.2008
	Londra, İngiltere	02.04.2009
	Pittsburgh, ABD	25.09.2009
	Toronto, Kanada	26-27.06.2010
	Seul, Güney Kore	10-11.11.2010
	Cannes, Fransa	03-04.11.2011
	Los Cabos, Meksika	18-19.06.2012
	St. Petersburg, Rusya	05-06.09.2013
	Brisbane, Avustralya	15-16.11.2014
	Antalya, Türkiye	15-16.11.2015

BİLDİRGE ÖZETLERİ:

Zirvelerde ele alınan konular, döneme ve ihtiyaca göre çeşitlilik göstermiştir. Ancak şu ana kadar gündeme gelen konular şu başlıklar altında özetlenebilir:

- Güçlü, Sürdürülebilir ve Dengeli Büyüme Çerçevesi
- Yatırım ve Altyapı Finansmanı
- Uluslararası Kuruluşlar Reformu
- İstihdam
- Finansal Düzenlemeler Reformu
- Uluslararası Vergi
- Enerji Sürdürülebilirliği
- İklim Finansmanı
- Kalkınma
- Ticaret
- Yolsuzlukla Mücadele
- Afet ve Risk Yönetimi
- Küresel Deniz Çevresini Koruma

Aşağıda zirve bildiregelerinin ekonomi ile ilgili bölümleri özetlenmiştir.

Washington Zirvesi, ABD, 15 Kasım 2008

G20 ülkeleri liderler düzeyinde ilk defa 15 Kasım 2008 tarihinde ABD başkanlığında Washington'da toplanmışlardır. Zirve'de ana konu, küresel mali krizin ivedilikle yönetilmesi ve finansal sistemin güçlendirilmesi için yapılacak reformlar olmuştur.

İlk olarak krize yol açan temel nedenler tespit edilmiş, ardından kısa ve uzun vadeli çözüm önerileri görüşülmüştür. Bu kapsamda, şeffaflığı ve hesap verebilirliği artırmak, düzenlemeleri sağlam temeller üzerinde iyileştirmek, finansal piyasalarda bütünleşmeyi teşvik etmek, uluslararası işbirliğini güçlendirmek, uluslararası finansal kuruluşları yeniden yapılandırmak ilkeleri üzerinde anlaşma sağlanmıştır. Ayrıca Finansal İstikrar Forumunun (Financial Stability Forum) genişletilmesi ve üye sayısının artırılması önerilmiş ve serbest piyasa koşullarına sadık kalınacağı bir kez daha teyit edilmiştir.

Londra Zirvesi, İngiltere, 2 Nisan 2009

2009 yılının ilk zirvesi 2 Nisan 2009 tarihinde İngiltere başkanlığında Londra'da yapılmıştır. Londra Zirvesi'nde yine finansal krizin yönetilmesine odaklanılmış, kalkınma konuları gündeme gelmiştir. Finansal istikrarın öneminin altının çizildiği Zirve'de FSB'nin kurulması kararı alınmıştır. Böylece finansal istikrar konularında G20 ülkeleri arasında koordinasyonun artırılması hedeflenmiştir.

Pittsburgh Zirvesi, ABD, 25 Eylül 2009

Pittsburgh'ta düzenlenen yılın ikinci G20 Liderler Zirvesi'nde üye ülkelerin ekonomi politikalarında koordinasyon sağlamak amacıyla G-20 Karşılıklı Değerlendirme Süreci başlatılmıştır. Bu bildirgenin merkezinde, G20'nin Güçlü Sürdürülebilir ve Dengeli Büyüme Çerçevesi yer almaktadır.

Toronto Zirvesi, Kanada, 26-27 Haziran 2010

Yılın ilk zirvesinde de temel konular; güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyüme çerçevesi, finansal sektör reformu, uluslararası finansal kuruluşların reformu olmuştur.

Seul Zirvesi, Güney Kore, 11-12 Kasım 2010

Yılın ikinci zirvesinde güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyüme çerçevesinin yanı sıra finansal güvenlik ağları, kalkınma, ticaret ve yatırımların desteklenmesi, ticarete korumacılıkla mücadele, iklim değişikliği, enerji teşviklerinin kaldırılması ve yolsuzlukla mücadele konuları görüşülmüştür.

Cannes Zirvesi, Fransa, 3-4 Kasım 2011

Bu zirvede küresel toparlanmanın zayıfladığı ve işsizlik oranının kabul edilemez seviyelerde olduğu tespiti yapılmış ve yeni girişimlerde bulunmanın gerekliliği vurgulanmıştır. Büyüme canlandırmak, yeni istihdam imkanları oluşturmak, finansal istikrarı sağlamak, refahın toplumsal tabana yayılmasını desteklemek ve küreselleşmenin insanların ihtiyaçlarına hizmet etmesini sağlamak için kararlar alınmıştır.

Buna göre kısa vadeli kırılganlıkları bertaraf etmek ve büyümenin orta vadeli temellerini güçlendirmek için "Büyüme ve İstihdam için Eylem Planı" üzerinde anlaşmaya varılmış, aşağıda sıralanan kararlar alınmıştır.

- Gelişmiş ülkeler güveni tesis edecek ve büyümeyi destekleyecek politikalar uygulamayı ve mali uyumu sağlayacak açık, itibarlı ve spesifik önlemleri hayata geçirmeyi taahhüt etmektedirler. Yunanistan'ın borç sürdürülebilirliğini yeniden sağlamak, Avrupa bankalarını güçlendirmek, krizin yayılmasının önüne geçmek için bir güvenlik duvarı oluşturmak ve Euro Bölgesi'nde güçlü ekonomik yönetim reformunun temelini atmak üzere Avrupa Liderlerinin 26 Ekim 2011 tarihinde aldıkları kararları memnuniyetle karşılıyor. Bu kararların hızlı bir şekilde hayata geçirilmesi yönünde çağrıda bulunuyoruz. Bu çerçevede, İtalya'nın Uluslararası Para Fonunu (IMF) üçer aylık dönemlerde politikalarını ve uygulamalarını gözlemlemek üzere davet etme kararını olumlu karşılıyor.
- Ülkelere özgü koşullar dikkate alınmak şartıyla, kamu mali dengeleri güçlü ülkeler, otomatik istikrar sağlayıcıların çalışmasına izin verecek ve ekonomik koşulların ciddi bir şekilde kötüleşmesi halinde, yurt içi talebi destekleyecek ihtiyari önlemler almayı taahhüt etmektedirler. Yüksek cari fazla veren ülkeler, döviz kurlarında daha fazla esneklik ile birlikte iç talebi güçlendirecek reformlar yapmayı taahhüt etmektedirler.

- Üretimi artırmak için daha fazla yapısal reformu hayata geçirmeyi taahhüt ediyoruz. Para politikaları orta vadede fiyat istikrarını koruyacak ve toparlanmayı desteklemeye devam edecektir.

Los Cabos, Meksika, 18-19 Haziran 2012

Bu zirvede finansal piyasalarda gerilimin sürdüğü tespiti yapılmıştır. Mali, finansal ve dış dengesizliklerin hala yaygın olduğu ve büyüme görünümü ile piyasa güveni üzerinde büyük etki göstermeye devam ettiği belirtilmiştir. Açık bir şekilde, küresel ekonominin kırılğan yapısının devam etmesini istihdam, ticaret, kalkınma ve çevreyi etkileyerek, tüm dünyadaki insanların günlük yaşamlarını olumsuz etkilediği not edilmiştir. Bu itibarla, canlanmayı güçlendirmek ve finansal piyasa stresini azaltmak üzere birlikte hareket edileceği vurgulanmıştır.

G20 ülkeleri kaliteli istihdam ve fırsatlar yaratmak amacıyla büyümeyi ve finansal istikrarı destekleme hedefiyle talebi güçlendirmek ve güveni yeniden tesis etmek için iş birliği halinde çalışacaklarını ilan etmişlerdir.

Bu hedeflere ulaşmak için eş güdüm halinde uygulanacak Los Cabos Büyüme ve İstihdam Eylem Planı üzerinde anlaşmaya varılmıştır.

Ayrıca dönemin diğer konusu Yunanistan'daki gelişmeler olmuştur. G-20'nin Euro Bölgesi üyeleri, Euro Bölgesinin bütünlüğünü ve istikrarını korumak, finansal piyasaların işleyişini geliştirmek ve bankacılık sektörü ile kamu maliyesi arasındaki karşılıklı olumsuz etkilenmeyi engellemek için gereken tüm önlemleri alacağını duyurmuşlardır.

St. Petersburg Zirvesi, Rusya, 5-6 Eylül 2013

Zirvede, öne çıkan başlıklar özetle aşağıdaki gibi sıralanabilir.

- Güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyümenin sağlanmasına yönelik stratejileri ortaya koyan St. Petersburg Eylem Planı üzerinde anlaşma sağlanması,
- Dış ticarete yönelik korumacı önlemler alınmaması yönünde önceden verilmiş olan taahhütlerin geçerliliğinin 2016 yılına kadar uzatılması ve yeni korumacı önlemler alınmaması hususunda yeniden uzlaşma sağlanması,
- OECD tarafından matrah aşındırma ve kâr aktarımı (**base erosion and profit shifting, BEPS**) üzerine hazırlanan eylem planının tam destek görmesi,
- Yurt içi yatırım ortamının somut bir biçimde iyileştirilmesi amacıyla gerek üye ülkelerin ortaklaşa gerek tek başına atacağı adımların belirlenmesi ve hayata geçirilmesi hususunda taahhütte bulunulması.

Brisbane Zirvesi, Avustralya, 15-16 Kasım 2014

İnsanlara dünyanın her yerinde daha iyi yaşam standartlarının ve daha kaliteli istihdamın sağlanması için küresel büyümenin artırılması en önemli öncelik olarak belirlenmiştir. Bazı ana ekonomilerdeki nispeten güçlü büyümenin memnuniyetle karşılandığı ancak, küresel toparlanmanın yavaş ve dengesiz olduğu ifade edilmiştir. İhtiyaç duyulan istihdamın sağlanamadığı tespit edilmiştir. Talebin yetersizliği küresel ekonomiyi olumsuz etkilerken, arz kısıtlarına karşı hareket edilmesinin potansiyel büyümenin artırılmasında kilit önem taşıdığı belirtilmiştir. Finansal piyasalardaki jeopolitik gerilimlerden kaynaklanan risklerin varlığının sürdüğü ifade edilmiş, bu ortamda büyümeyi artırıcı ortak çalışmaların yürütülmeye devam edileceği ilan edilmiştir. G20 ülkeleri parasal otoritelerinin yetkilileriyle uyumlu bir biçimde, toparlanmayı desteklemeyi ve gerektiğinde deflasyonist baskılara karşılık vermeyi taahhüt ettiklerini bildirmişlerdir.

Küresel yatırım ve altyapı açıkları ile mücadele edilmesinin, büyümeyi artırmak, istihdam yaratmak ve verimlilik için önemli olduğu not edilmiş, kaliteli kamu ve özel altyapı yatırımlarının artırılması için yıllık bir çalışma programı olan Küresel Altyapı Girişimi onaylanmıştır. Küresel Altyapı Girişimi'nin uygulanmasını desteklemek için dört yıllık bir yetkiyle Küresel Altyapı Merkezi kurulması kararlaştırılmıştır.

6. 2015 TÜRKİYE DÖNEM BAŞKANLIĞI

Türkiye, G20'nin temel yönlendirme mekanizması olan "Üçlü Yapı"ya (Troyka) 2013 Aralık ayı itibarıyla dahil olmuş ve 1 Aralık 2014 tarihi itibarıyla bir yıl boyunca sürecek dönem başkanlığını üstlenmiştir.

2015 yılında ülkemiz, gözlemci olarak İspanya, Malezya, Singapur ve Azerbaycan'ın yanı sıra; Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliğinin (ASEAN) başkanı, Afrika Birliğinin ve Afrika'nın Kalkınması için Yeni Ortaklık isimli girişimin (NEPAD) dönem başkanlarını davet etmiştir.

6.1. Türkiye Dönem Başkanlığı Çalışma Planı

G20 Dönem Başkanlığı'na yönelik hazırlıkların yönlendirilmesi ve koordine edilmesi amacıyla 2013/4 sayılı Başbakanlık Genelgesiyle bir Yönlendirme Komitesi kurulmuştur. Söz konusu Komite, ilgili Bakan başkanlığında; Başbakanlık Müsteşarı, Hazine Müsteşarı, Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı, İçişleri Bakanlığı Müsteşarı ve Merkez Bankası Başkanının katılımıyla oluşturulmuştur. Komitenin çalışmalarına; diğer bakanlıklar, ilgili kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, meslek odaları ve birlikleri ile sivil toplum örgütleri ve özel sektör temsilcilerinin de katkı sağlaması planlanmıştır.

İçeriğe yönelik teknik araştırma ve hazırlıkları yapmak amacıyla Hazine Müsteşarı, Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı ve Merkez Bankası Başkan Yardımcısının oluşturduğu bir İçerik Yönetim Alt Komitesi kurulmuştur.

Aşağıda Türkiye Dönem Başkanlığı Finans Kanalı çalışma alanları ve üyelerinin gösterildiği tablo yer almaktadır.

TABLO 1: KURUMLARIN ÇALIŞMA ALANLARI

Çalışma Alanları	Başkan/Eş-Başkan	Üyeler
1 Güçlü, Sürdürülebilir ve Dengeli Büyüme (GSDB) için Çerçeve Çalışma Grubu	Hazine Müsteşarlığı/TCMB	Hazine Müsteşarlığı, TCMB, Kalkınma Bakanlığı
2 Uluslararası Finansal Mimari	Hazine Müsteşarlığı/TCMB	Hazine Müsteşarlığı, TCMB, BDDK, SPK
3 Finansal Düzenlemeler	TCMB	Hazine Müsteşarlığı, TCMB, BDDK, SPK, TMSF
4 Yatırım ve Altyapı Finansmanı Çalışma Grubu	Hazine Müsteşarlığı	Hazine Müsteşarlığı, TCMB, Kalkınma Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, SPK
5 Uluslararası Vergi Konuları	Maliye	Hazine Müsteşarlığı, Dışişleri, Maliye, Gelir İdaresi Başkanlığı, MASAK

6.2. Türkiye Öncelikleri

Dönem başkanı olan ülke, küresel mevcut ve muhtemel sorunları belirleyerek, öncelik verdiklerini öne çıkartıp G20'nin ilgili platformlarında tartışılmasına öncülük etmektedir. Türkiye'nin Dönem Başkanlığı'nda öncelikleri, Başbakan Yardımcısı Sayın Ali Babacan tarafından üç "i" olarak açıklanmıştır. Bunlar; inclusiveness (kapsayıcılık), implementation (uygulama) ve investment for growth (büyüme için yatırım) şeklinde ifade edilmiştir.

Kapsayıcılık (inclusiveness) konusu hem küresel hem de yerel anlamda ele alınmıştır. Yerel bazda küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin (KOBİ) desteklenmesi ve üretime daha sağlam entegrasyonu hedef alınmaktadır. KOBİ'lerin hem gelişmekte olan hem de gelişmiş ülke ekonomilerine, işsizliği azaltıcı, rekabeti artırıcı ve nihayetinde büyümeyi destekleyici etkileri vardır. KOBİ'lerin risk yönetiminin etkinleştirilmesi ile uzun dönemli kredi olanaklarına erişiminin sağlanmasının araştırılması ülkemizin önerilerinin başında gelmektedir. Bu konuda Milletlerarası Ticaret Odasına ortak bir dünya KOBİ forumu düzenlenmesi önerilmiştir. Bu forumun B20 ve G20 toplantılarına, KOBİ'lerin görüş ve isteklerini taşıması hedeflenmiştir.

Küresel ölçekte kapsayıcılığın tam olması adına düşük gelirli gelişmekte olan ülkelerin de G20 süreçlerine dahil edilmesi gerekmektedir. Düşük gelirli gelişmekte olan ülkelerin yüksek büyüme potansiyeli dikkate alındığında, bu ülkelerin ekonomik gelişimleri ile ilgili sorunların ve konuların G20 gündeminde yer almasının daha dengeli ve sağlıklı bir küresel büyümeye yardımcı olacağı açıktır.

Kapsayıcılığın bir diğer unsuru da işgücüne katılımdır. Bu itibarla işgücünde kadın ve genç katılımın artırılması toplumsal dengeler açısından son derece önemlidir. Mevcut durumda küresel işgücü piyasasında kadın ve erkek çalışan sayısı arasında ciddi bir fark bulunmaktadır. Bu farkın kapatılması da ülkemizin öncelikleri arasında ilan edilmiştir. Bunun yanında finansal krizden bu yana küresel işsizliğin sebeplerinin araştırılarak, işsizliği azaltıcı ve üretkenliği artırıcı politikaların incelenmesi üzerine uluslararası kuruluşlarla çalışmalar yapılması konusu da gündeme alınmıştır.

İkinci "i"nin simgelediği **uygulama** (implementation) konusu diğer başlıca önceliğimizdir. Geçtiğimiz dönemde, G20 ülkeleri ortak büyüme hedefini gerçekleştirmek amacı ile binden fazla reform taahhüdünde bulunmuştur. Söz konusu politikaların tam anlamıyla uygulanmaları halinde, 2018 yılına kadar küresel hasılayı 2 trilyon ABD dolarından daha fazla artırması ve milyonlarca ilave iş imkanı sağlaması beklenmektedir. Taahhütlerin gerçekleşme durumunun belirlenmesi amacıyla, Türkiye'nin taahhüt edilen reformların uygulamasının incelenmesi için bir "izleme mekanizması"nın kurulmasının faydalı olacağı görüşü G20 ülkelerine sunulmuştur.

Üçüncü "i" olan büyüme için **yatırım** (investment for growth) konusu hem yerel hem küresel anlamda talebi canlandırmayı ve potansiyel büyümeyi artırmayı hedeflemektedir. Küresel kriz sonrasında birçok ülkede yatırımlar azalmış veya durmuştur. Bu durum bazı ülkelerin uzun dönem büyüme potansiyellerini azaltmış ve yatırım açıkları oluşmasına sebep olmuştur. 2014 yılında G20 ülkelerinden büyüme stratejileri doğrultusunda yatırım dahil dört alanda taahhüt vermeleri istenmiştir. Bu taahhütlerin başında büyük ölçekli alt yapı yatırım projeleri ve arz ve talep yönlü sorunları çözmeye yönelik yapısal reformlar gelmektedir. Yatırım açıklarının kapatılması, özellikle alt yapı yatırımlarının öne çıkartılması, küresel büyümeye katkı sağlayacaktır. Ancak, yatırım açıklarının kapatılması ciddi bir finansman gerektirmektedir. Bu noktada bütçesi fazla veren ülkelerin yatırımlarını artırması veya kamu - özel sektör ortaklıkları ile yatırımların gerçekleştirilmesi önerilmiştir. Bunun yanında piyasanın güveninin artırılması, daha uzun vadeli büyük projelere yönelimin özendirilmesi ve etkin işleyebilecek varlığa dayalı menkul kıymetleştirme piyasalarının geliştirilmesi konularının da inceleneceği belirtilmiştir.

6.3. Türkiye Dönem Başkanlığı'nda Gerçekleştirilen Toplantılar

Türkiye Dönem Başkanlığı'nda beş kez hazine müsteşarları ve merkez bankası başkan yardımcıları, dört kez bakanlar ve merkez bankası başkanları toplantısı ve dört kez çerçeve çalışma grubu toplantısı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantılarda yapılan ortak çalışmalar sonucunda Liderler Zirvesi'ne sunulmak üzere taslak Zirve Bildirgesi ve Eylem Planı oluşturulmuştur. 15-16 Kasım 2015 tarihinde Antalya'da toplanan G20 Liderleri tarafından bu metinlere son şekli verilmiştir. 16 Kasım 2015 tarihinde Zirve Bildirgesi ve Eylem Planı ilan edilmiştir.

TABLO 2: TCMB'NİN KATILDIĞI G20 TOPLANTILARI

11-12 Aralık 2014	G20 Müsteşarlar ve Merkez Bankası Başkan Yardımcıları Toplantısı, İstanbul
20-21 Ocak 2015	G20 Çerçeve Çalışma Grubu Toplantısı, Vancouver
8-9 Şubat 2015	G20 Müsteşarlar ve Merkez Bankası Başkan Yardımcıları Toplantısı, İstanbul
9-10 Şubat 2015	G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları Toplantısı, İstanbul
23-24 Mart 2015	G20 Çerçeve Çalışma Grubu Toplantısı, Kumarakom
16 Nisan 2015	G20 Müsteşarlar ve Merkez Bankası Başkan Yardımcıları Toplantısı, Washington
16-17 Nisan 2015	G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları Toplantısı, Washington
28-29 Mayıs 2015	G20 Çerçeve Çalışma Grubu Toplantısı, Roma
15-16 Haziran 2015	G20 Müsteşarlar ve Merkez Bankası Başkan Yardımcıları Toplantısı, Bodrum
3-4 Eylül 2015	G20 Müsteşarlar ve Merkez Bankası Başkan Yardımcıları Toplantısı, Ankara
4-5 Eylül 2015	G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları Toplantısı, Ankara
17-18 Eylül 2015	G20 Çerçeve Çalışma Grubu Toplantısı, Seul
8 Ekim 2015	G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları Toplantısı, Lima
15-16 Kasım 2015	G20 Liderler Zirvesi, Antalya

Ayrıca G20 Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları toplantılarının gündemine katkı sağlamak ve tartışmaları zenginleştirmek amacıyla akademi, iş dünyası ve kamu kesiminin katıldığı konferans ve çalıştaylar düzenlenmiştir. TCMB tarafından düzenlenen söz konusu konferans ve çalıştayların konuları ve tarihleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

TABLO 3: TCMB'NİN G20 ÇALIŞMALARI KAPSAMINDA DÜZENLEDİĞİ ETKİNLİKLER

10 Aralık 2014	TCMB-BIS Çalıştayı: "Macroprudential Policies", İstanbul
7 Şubat 2015	TCMB-RBWC Çalıştayı: "Causes and Effects of Oil Price Movements and Policy Implications", İstanbul
9 Şubat 2015	TCMB ve BIS Toplantısı: "Meeting of Central Bank Governors on Macroprudential Policies", İstanbul
16 Nisan 2015	Prof. Nicholas Bloom'un Çalışma Yemeği Konuşması: "G20 Central Bank Governors' Working Dinner on Uncertainty and Volatility", Washington
14 Haziran 2015	TCMB-BOE Çalıştayı: "The International Monetary and Financial System - Short Term Challenges, Long Term Solutions", Bodrum
27-28 Ağustos 2015	TCMB-ECB Konferansı: "Balanced and Sustainable Growth - Operationalising the G20 Framework", Frankfurt
31 Ağustos -1 Eylül 2015	TCMB Konferansı: "G20 Global Islamic Finance Conference: Benefits and Opportunities". İstanbul
26-27 Ekim 2015	TCMB-BIS-IMF Konferansı: "Macroprudential Policy: Effectiveness and Implementation Challenges", İstanbul

6.4. 15-16 Kasım 2015 Antalya Zirvesi ve Zirve Bildirgesi

15-16 Kasım 2015 tarihlerinde Antalya'da toplanan G20 liderleri Türkiye Dönem Başkanlığı öncelikleri çerçevesinde oluşturulan "G20 Liderler Bildirgesi" ve "Eylem Planı"nı açıklamışlardır. Ayrıca ilk defa bu zirvede "Terörizmle Mücadele Hakkında G20 Bildirisi" ilan edilmiştir.

Zirve Bildirgesi'nde Liderler, büyümenin güçlü ve kapsayıcı olması konusunda son derece kararlı olduklarını bildirmişlerdir. Daha fazla ve daha kaliteli istihdam oluşturmayı amaçladıklarını, kapsayıcı büyümeyi ilerletmek ve güveni sağlamlaştırmak için tüm politika araçlarının kullanılmasını ve bütün paydaşlarla güçlü bir ilişki kurulması gerektiğinin bilincinde olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca Türkiye Dönem Başkanlığı'nın hassasiyetle üzerinde durduğu kapsayıcılık konusunun incelendiği "G20 ve Düşük Gelirli Gelişmekte Olan Ülkeler Çerçevesi" isimli çalışma¹ zirve sonrasında yayımlanan belgelerden birisi olmuştur.

Ayrıca Liderler, ekonomilerinin gerçek ve potansiyel büyümesini yükseltmek, istihdam oluşumunu desteklemek, dayanıklılığı güçlendirmek, kalkınmayı teşvik etmek ve politikaların kapsayıcılığını artırmak için beraber hareket etmeyi sürdürme

¹ Çalışmaya <http://g20.org.tr/> sitesinden ulaşılabilir.

“GÜÇLÜ, SÜRDÜRÜLEBİLİR VE DENGELİ BÜYÜME İÇİN ÇERÇEVE”

Çerçeve Çalışma Grubu (ÇÇG) Pittsburgh Zirvesi'nde, G20'nin güçlü, sürdürülebilir ve dengeli küresel büyüme hedefine hizmet etmek amacıyla oluşturulmuştur. Kuruluş aşamasında ÇÇG, talebin desteklenmesi, büyümenin daha sürdürülebilir ve dengeli hale gelmesi, küresel dengesizliklerin azaltılması, varlık ve kredi fiyatlarındaki istikrarsızlaştırıcı döngülerin engellenmesini sağlayacak makroekonomik politikaların uygulanmasını amaçlamıştır. Aynı zamanda ÇÇG, özel sektör talebinin canlandırılması ve uzun vadeli potansiyel büyümenin güçlendirilmesi amacıyla yapısal reformların kararlı şekilde uygulanması hedefini de gütmektedir. “Güçlü, Sürdürülebilir ve Dengeli Büyüme için Çerçeve” sloganıyla oluşturulan grup, bu amaçlara ulaşmak için üyelerin politikalarının birbirleriyle uyumluluğunu gözetmekte, bu politikaların toplu olarak hedefler için uygun olup olmadığını değerlendirmekte ve ortak hedeflere ulaşmak için gerekli eylemlerin yapılmasını sağlamayı amaçlamaktadır. ÇÇG, G20 dönem başkanlarının öncelikleri ve G20'de süregelen konular çerçevesinde faaliyet göstermektedir. Dönem Başkanlığımızın “Uygulama” önceliği altında yer alan, üyelerin Brisbane taahhütlerine yönelik değerlendirmeler ve bu taahhütlerin izleme mekanizması da uluslararası kuruluşların yardımıyla ÇÇG tarafından oluşturulmuştur. Dönem Başkanlığımız boyunca ÇÇG eş başkanları Kanada ve Hindistan olmuştur.

Bu amaçlar ışığında ÇÇG, 2015 yılında dört adet toplantı gerçekleştirmiştir. Bu toplantılarda, “Uygulama” alanında izleme mekanizmasının oluşturulması ve ülke performansları, küresel ekonomik görünüm, para politikalarına yönelik senaryo analizi ve yayılma etkileri, maliye politikası, büyüme stratejilerinin gözden geçirilmesi ve güncellenmesi, küresel dengesizlikler ve kapsayıcı büyüme konuları ele alınmıştır. IMF Sürdürülebilirlik Güncellemesi de, ÇÇG toplantılarında tartışılmaktadır. ÇÇG, üyelerin “Güçlü, Sürdürülebilir ve Dengeli Büyüme” hedefine yönelik taahhütlerini ve bu taahhütlerin uygulanmasını değerlendiren Hesap Verebilirlik Değerlendirme Raporu'nun hazırlanmasından da sorumludur. Aynı zamanda ÇÇG, uluslararası kuruluşlardan çalışma konularına göre, Antalya Zirvesi'nde yayımlanan “G20 Üyelerinin Büyüme Stratejilerinin Uygulanmasının Niceliklendirilmesi” başlıklı IMF-OECD notu gibi, özel raporlar da istemektedir. Bu raporlar, G20 Bakanlar ve Merkez Bankası Başkanları Toplantıları bildirgeleri ve Liderler Zirvesi bildirgeleriyle birlikte yayımlanmaktadır.

kararlılıklarını devam ettirdiklerini ilan etmişlerdir. G20 Liderler Bildirgesi'nde liderler daha önceki G20 zirve bildirgelerinde verdikleri taahhütleri gerçekleştirme konusundaki kararlılıklarını da dile getirmişlerdir. “G20 Liderler Bildirgesi” tam metni ve bildirgede ilan edilen hedeflere ulaşmak için yapılacakların yer aldığı “Eylem Planı”, bu kitapçığın sırasıyla Ek1 ve Ek2 kısmında yer almaktadır.

6.5. Terörizmle Mücadele Hakkında G20 Bildirisi

2015 Antalya Zirvesi'nde önceki zirvelerden farklı bir uygulama gerçekleşmiş, Zirve Bildirgesi ve Eylem Planına ek olarak bir bildiri yayımlanmıştır. 10 Ekim 2015 tarihinde Ankara'da ve 13 Kasım 2015 tarihinde Paris'te yaşanan terör olayları neticesinde liderlerin konuya verdikleri önemi ve terörle mücadeledeki kararlılıklarını yansıtmak amacıyla “Terörizmle Mücadele Hakkında G20 Bildirisi” ilan edilmiştir.

Bildiride liderler terörle mücadelede birlik içinde olduklarını, terör örgütlerinin yayılmasının ve terör faaliyetlerindeki artışın uluslararası barış ve güvenliğin muhafazasını doğrudan zayıflattığını, küresel ekonomiyi güçlendirme ve sürdürülebilir büyüme ile kalkınmayı sağlamaya yönelik devam eden çabaların tehlikeye girdiğini belirtmişlerdir. Hiçbir durumda meşrulaştırılması mümkün olmayan terörizmin her türlü eylem, yöntem ve uygulamasını, bütün biçimleriyle, gerekçesi ne olursa olsun, nerede ve kim tarafından işlenirse işlensin, kesin surette kınadıklarını ilan etmişlerdir.

6.6. Türkiye Dönem Başkanlığı Öncelikleri Çerçevesinde Elde Edilen Kazanımlar²:

A. Finans Hattı Gündemi

a. Büyüme Çerçevesi

Dönem Başkanlığı Öncelikleri

- Güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyüme için küresel politikalarda iş birliğinin sağlanması
- Etkili bir hesap verebilirlik mekanizması ile büyüme stratejilerinin uygulanmasının izlenmesi
- Büyüme stratejilerinin son ekonomik gelişmeler dikkate alınarak güncellenmesi ve stratejilerin kapsayıcılık boyutunun iyileştirilmesi

Zirve Çıktıları

- Güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyüme için küresel ve ulusal düzeyde adımları içeren Antalya Eylem Planı
- Etkili bir hesap verebilirlik mekanizması kapsamında hazırlanan Detaylı Taahhüt Uygulama Takvimleri ve Hesap Verilebilirlik Raporu
- Son ekonomik gelişmeler dikkate alınarak güncellenmiş ve kapsayıcılık boyutu da içeren Güncellenmiş Büyüme Stratejileri

b. Yatırım ve Altyapı

Dönem Başkanlığı Öncelikleri

- Yatırım ortamının iyileştirilmesi, yatırımların miktar ve verimliliğinin artırılması
- Altyapı ve KOBİ'lere yönelik uzun vadeli özel sektör yatırımlarının önünün açılması
- Proje hazırlama süreçlerinin geliştirilmesi, projelerin etkin bir şekilde önceliklendirilmesi ve daha verimli kamu-özel-işbirliği (KÖİ) modellerinin geliştirilmesi
- İslami finansa yönelik farkındalığın artırılması ve İslami finansın küresel finansal sisteme entegre edilmesi

Zirve Çıktıları

- Ülkelerin Nihai Yatırım Stratejileri ve Değerlendirme Raporu
- Kamu yatırımlarında verimlilik artırıcı önlemlerin belirlenmesi hususundaki IMF öncülüğünde yürütülen çalışma
- İslami finansın küresel finansal sisteme entegrasyonu konusunda ulusal ve uluslararası aktörlere yönelik politika önerileri
- Çok Taraflı Kalkınma Bankalarının Bilanço Optimizasyonu için Eylem Planı
- Proje Planlama/Geliştirme Süreçleri Çıktıları (KÖİ Kılavuz Çalışmaları, KÖİ Modeli Kontrol Listesi vb.)
- KOBİ'lerin finansmana erişimini iyileştirmeye yönelik temel ilkeler seti
- KOBİ Finansmanı Ortak Eylem Planı

c. Finansal Düzenlemeler

Dönem Başkanlığı Öncelikleri

- Temel alanlarda kalan önemli finansal reformların tamamlanması
- Reformların zamanında, tam ve tutarlı bir şekilde uygulanması
- Şirketler kesiminin daha güçlü bir finansal yapıya kavuşturulmasında finansal düzenlemelerin rolünün değerlendirilmesi

Zirve Çıktıları

- Küresel sistemik öneme haiz bankaların toplam zarar karşılama kapasitelerine yönelik ortak uluslararası standart (TLAC)
- Küresel sistemik öneme haiz sigorta şirketlerine uygulanacak zarar karşılama yükümlülüklerinin ilk versiyonu
- Finansal reformların uygulanmasına ve etkilerine ilişkin rapor

d. Uluslararası Finansal Mimari

Dönem Başkanlığı Öncelikleri

- IMF üyelerinin kota paylarının adil bir şekilde dağıtılmasını sağlayarak Fonun meşruiyetini ve etkinliğini sürdürmesine yardımcı olacak olan 2010 Kota ve Yönetim Reformu'nun tüm unsurlarıyla yürürlüğe girmesinin sağlanması

² 2015 Türkiye Dönem Başkanlığının hazırladığı "G20 Bilgilendirme Notu"ndan alınmıştır.

Zirve Çıktıları

- 2010 Kota ve Yönetim Reformu'nun tüm unsurlarıyla yürürlüğe girmesinin öneminin güçlü bir şekilde vurgulanması.
- Special Drawing Rights (SDR) sepetinin gözden geçirmesi çalışmalarına atıfta bulunulması.

Güçlendirilmiş müşterek eylem ve pari passu (eşit muamele) hükümlerinin uluslararası kamu borç senetlerinde kullanılmasının ve bu hükümlerin uygulamasının hızlandırılmasının önemini vurgulanması.

e. Uluslararası Vergi

Dönem Başkanlığı Öncelikleri

- Matrah Aşındırma ve Kâr Kaydırma (Base Erosion and Profit Shifting – BEPS) eylem planlarının uygulanması ve izlenmesi
- Vergide şeffaflığın sağlanması
- Gelişmekte olan ülkelerin uluslararası vergi gündemine katılımının artırılması

Zirve Çıktıları

- BEPS Eylem Planı'nın tamamlanması
- BEPS Eylem Planı sonucunda ortaya koyulan düzenleme ve tavsiyelerin uygulanmasına ilişkin temel çerçevenin belirlenmesine yönelik çağrı
- Vergide şeffaflığın sağlanması yönünde çağrı

B. Şerpa Hattı Gündemi

a. İstihdam

Dönem Başkanlığı Öncelikleri

- Büyüme - istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi
- Milli gelirler içindeki payı azalmakta olan ücretlerin büyüme üzerindeki etkisinin analiz edilmesi
- İş piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda işgücünün becerilerinin artırılması ve istihdam hizmetlerinin güçlendirilmesi
- Kadın işgücüne katılımının artırılması, iş sağlığı ve güvenliği, genç işsizliğin azaltılması gibi alanlardaki G20 taahhütlerinin ve istihdam planlarının uygulanmasının takip edilmesi

Zirve Çıktıları

- G20 Beceriler Stratejisi
- Eşitsizliklerin giderilmesi için politika önerileri
- Genç işsizliğiyle mücadele G20 ortak hedefi
- G20 Kaliteli İşleri Destekleme Çerçevesi
- İstihdam piyasasından kalıcı olarak dışlanma riski bulunan gençlerin oranını 2025 yılına kadar %15 oranında azaltmak yönündeki G20 sayısal hedefi

b. Enerji

Dönem Başkanlığı Öncelikleri

- Afrika odaklı enerjiye erişimin artırılması
- Yenilenebilir enerji kullanımının yaygınlaştırılması ve artırılması
- Enerji verimliliğinin artırılması (2014 yılında kabul edilen Enerji Verimliliği Eylem Planı uygulamalarının takip edilmesi)
- Enerji piyasalarında şeffaflığın artırılması
- Verimsiz fosil yakıt teşviklerinin orta vadede kaldırılması

Zirve Çıktıları

- Afrika Odaklı G20 Enerjiye Erişim Eylem Planı
- Yenilenebilir enerji kullanımı konusunda G20 Yenilenebilir Enerji Raporu ve araç kiti
- G20 Enerji Verimliliği Eylem Planı, piyasa şeffaflığı ve verimsiz fosil yakıt sübvansiyonları konularında ilerlemelere ilişkin raporlar
- G20 tarihindeki ilk Enerji Bakanları Sonuç Bildirgesi

c. Kalkınma

Dönem Başkanlığı Öncelikleri

- Düşük gelirli gelişmekte olan ülkelerle G20 arasındaki diyalog ve iş birliğinin artırılması
- Gıda güvenliğinin temin edilmesi ve küresel bir sorun olan gıda kayıpları ve israfın G20 gündemine girmesi
- İşçi döviz transferinin ortalama küresel maliyetinin %5'e düşürülmesi yönündeki G20 hedefinin uygulanmasına yönelik kuvvetli taahhüt
- Özel sektörün kalkınmadaki rolünün desteklenmesi
- Sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin uygulanmasına G20'nin desteği

Zirve Çıktıları

- Liderler Bildirgesi'nde sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin uygulanmasına kuvvetli bir destek verilmesi
- Düşük Gelirli Gelişmekte Olan Ülkeler Çerçevesi
- Gıda Güvenliği Eylem Planı
- Kapsayıcı İş Modelleri Liderler Çağrısı
- İşçi Dövizleri Üst Düzeyli Bildirisi ve Ülke Planları
- Kalkınma Gündemi'nin unsurları olan vergi, altyapı ve insan kaynaklarının geliştirilmesi konularındaki belgelerin kabul edilmesi

d. Ticaret

Dönem Başkanlığı Öncelikleri

- Küresel ticaretteki yavaşlamanın ardındaki nedenlerin araştırılması
- Bölgesel ticaret anlaşmaları ile küresel ticaret sistemi arasında uyumun temin edilmesi
- Çok taraflı ticaret sisteminin güçlendirilmesi
- KOBİ'lerin ve düşük gelirli gelişme yolundaki ülkelerin küresel değer zincirlerine katılımının artırılması
- Ticarete korumacı tedbirlerin önlenmesine yönelik taahhüdün yinelenmesi

Zirve Çıktıları

- Liderler Bildirgesi'nde Aralık'ta Nairobi'de düzenlenen DTÖ Bakanlar Konferansı'nın Doha Kalkınma Gündemi konularında dengeli sonuçlar ve Nairobi Toplantısı sonrasında ilişkin yol gösterici unsurları içerecek şekilde başarılı bir şekilde sonuçlanması için destek beyanı
- Korumacılığın önlenmesine yönelik G20 taahhüdünün yinelenmesi
- Küresel ticaretteki yavaşlamanın nedenlerine ilişkin rapor
- Çok taraflı ticaret sisteminin güçlendirilmesine ilişkin rapor
- Bölgesel ticaret anlaşmalarının küresel ticaret sistemi üzerindeki etkisine ilişkin rapor
- KOBİ'lerin ve düşük gelirli gelişmekte olan ülkelerin küresel değer zincirlerine daha iyi entegre edilmesi hakkında rapor

e. Yolsuzlukla Mücadele

Dönem Başkanlığı Öncelikleri

- Yolsuzlukla mücadele eylem planının izlenmesi
- Özel sektörde yolsuzlukla mücadele çalışmalarına önem verilmesi

Zirve Çıktıları

- Özel Sektörde Yolsuzlukla Mücadele konusunda G20 Üst Düzey Rehber İlkelerinin kabul edilmesi
- Kamu alımları konusunda G20 İlkelerinin kabul edilmesi
- Açık Veriler (Verilerin Şeffaflığı) Konusunda G20 İlkelerinin kabul edilmesi
- KOBİ'lerin yolsuzlukla mücadele konusunda eğitimine ilişkin bir araç kitinin kabul edilmesi

f. Terörizm

- G20 tarihinde ilk kez terörle mücadele konusunda bir Liderler Bildirisi'nin kabul edilmesi

g. Mülteci Krizi

- Liderler Bildirgesi'nde acil çözüm bekleyen küresel bir mesele olan mülteci ve göç krizinin ele alınması ve liderlerin bu konuda külfet paylaşımı ile uluslararası kuruluşların desteklenmesi başta olmak üzere destek beyanı.

7. EK BÖLÜMLER

EK 1: G20 LİDERLER BİLDİRGESİ ANTALYA ZİRVESİ, 15-16 KASIM 2015

Giriş

1. Bizler, G20 Liderleri olarak, insanlarımızın refahını artırmak için güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyümeyi elde etmeye yönelik ilave ortak eylemlerimizi belirlemek üzere 15-16 Kasım 2015 tarihlerinde Antalya'da bir araya geldik. Büyümenin güçlü ve kapsayıcı olması konusunda son derece kararlıyız ve daha fazla ve daha kaliteli istihdam oluşturacağız. Kapsayıcı büyümeyi ilerletmek ve güveni sağlamlaştırmak için tüm politika araçlarının kullanılması ve bütün paydaşlarla güçlü bir ilişki kurulması gerektiğinin bilincindeyiz.

2. Hedeflerimizi gerçekleştirmek için bu yıl, verdiğimiz sözleri yerine getirmek amacıyla geçmiş taahhütlerimizin uygulanması, büyümenin güçlü bir destekçisi olarak yatırımların artırılması ve büyümenin nimetlerinin herkesçe paylaşılabilmesi için eylemlerimizde kapsayıcılığın desteklenmesi üzere üç sacayağı etrafında kapsamlı bir gündem benimsedik. Bu gündemi uygularken aynı zamanda, düşük gelirli gelişmekte olan ülkelerle olan diyalogumuzu da güçlendirdik.

Toparlanmanın Güçlendirilmesi ve Potansiyelin Artırılması

3. Küresel ekonomik büyüme dengesiz görünümünü sürdürmekte ve bazı büyük ekonomilerdeki olumlu görünüme rağmen beklentilerimizin altında seyretmeye devam etmektedir. Finansal piyasalardaki riskler ve belirsizlikler devam etmekte ve jeopolitik zorluklar giderek küresel bir soruna dönüşmektedir. Bunlara ilaveten küresel talepteki eksiklik ve yapısal sorunlar, cari ve potansiyel büyüme üzerinde baskı oluşturmayı sürdürmektedir.

4. Güçlü, sürdürülebilir ve dengeli bir büyüme için eşgüdüm halinde sağlam makroekonomik politikaları uygulamaya devam edeceğiz. Merkez Bankalarımız, görev tanımlarıyla tutarlı olacak şekilde, fiyat istikrarını sağlamaya ve ekonomik aktiviteyi desteklemeye devam edecektir. Maliye politikalarını, büyümeyi ve istihdam oluşturulmasını desteklemek için kısa vadeli ekonomik koşulları dikkate alarak esnek bir şekilde uygulayacağımıza dair taahhüdümüz yineliyoruz ve aynı zamanda kamu borcunun GSYH'ye oranını sürdürülebilir bir patikaya oturtacağız. Ayrıca, verimliliği, kapsayıcılığı ve büyümeyi desteklemek amacıyla bütçe harcamalarının ve gelirlerinin dağılımını gözden geçirmeye de devam edeceğiz. Küresel yeniden dengelemenin sağlanmasına dair taahhüdümüze bağlıyız. Olumsuz yayılma etkilerini en aza indirmek, belirsizliği azaltmak ve şeffaflığı artırmak amacıyla, başta para politikası ve diğer politikalara ilişkin önemli kararlar olmak üzere, adımlarımızı dikkatli bir şekilde ayarlayacak ve açık bir iletişim politikası izleyeceğiz. Büyük ve oynak sermaye hareketliliğinden kaynaklanan risklerin olduğu bir ortamda, yeterli bir küresel finansal güvenlik ağının sağlanmasını da içeren uygun çerçevelerle finansal istikrarı sağlayacağız ve finansal küreselleşmenin nimetlerinden istifade edeceğiz.

Döviz kuruna ilişkin önceden vermiş olduğumuz taahhütleri yineliyoruz ve her türlü korumacılığa karşı duracağız.

5. Geçen yıl Brisbane'da ilan edildiği üzere G20'nin toplam GSYH büyümesini 2018 yılına kadar yüzde 2 oranında artırma yönündeki hedefimize bağlılığımızı yineliyoruz. İstihdam oluşturulması, kapsayıcılığın sağlanması, eşitsizliklerin azaltılması ve fiili ve potansiyel büyümenin artırılması için talebi destekleyici önlemler ile yapısal reformlar içeren büyüme stratejilerimizin tam olarak ve zamanında uygulanması en önemli önceliğimizdir. Geçen yıldan bu yana, çok-yıllı taahhütlerimizin yarısını uygulayarak taahhütlerimizi yerine getirmede önemli bir mesafe kattık. IMF, OECD ve Dünya Bankası Grubunca yapılan analize göre, uygulamış olduğumuz politikalar ortak büyüme hedefimizin üçte birinden fazlasına tekabül etmektedir. Ancak, bundan daha fazlasını yapmaya ihtiyaç olduğunu da tasdik ediyoruz. Kalan taahhütlerimizin uygulanmasını hızlandırmak için hızla eyleme geçecek ve daha fazla çaba harcayacağız. Buradan hareketle, bu yıl geliştirdiğimiz sağlam izleme çerçevesi yoluyla taahhütlerimizin uygulanmasını yakından takip etmeye devam edeceğiz. Değişen ekonomik şartlar ve politika öncelikleri ile özellikle yavaşlayan verimlilik artışı gibi yapısal zorluklar karşısında geçerliliklerini muhafaza etmek ve ortak büyüme hedefimiz ile tutarlıklarını korumak amacıyla büyüme stratejilerimizi gözden geçirmeye ve güncellemeye de devam edeceğiz. Güncellenmiş büyüme stratejilerimizi ve ana taahhütlerimizin uygulama takvimlerini içeren Antalya Eylem Planı, küresel ekonomideki zorlukları aşmaya yönelik kararlılığımızı yansıtmaktadır.

6. Büyümenin kapsayıcı olmasını, istihdam yaratmasını ve toplumun tüm kesimlerine fayda sağlamasını temin etmeye kararlıyız. Birçok ülkede artan eşitsizlikler, sosyal uyuma ve vatandaşlarımızın refahına yönelik risk teşkil edebildiği gibi, olumsuz ekonomik etkilere de neden olabilmekte ve büyümeyi artırma hedefimize zarar vermektedir. Kapsamlı ve dengeli ekonomik, mali, işgücü, eğitim ve sosyal politikalar eşitsizliklerin azaltılmasına katkıda bulunacaktır. Çalışma ve İstihdam Bakanlarımızın Bildirgesini kabul ediyor ve İşgücü Gelirinin Milli Gelir içerisindeki payı ve eşitsizlikler konusundaki G20 politika önceliklerinde belirtildiği üzere, istihdam piyasalarını daha kapsayıcı kılmaya dönük öncelikleri uygulamak konusundaki kararlılığımızı ifade ediyoruz. Finans ve Çalışma ve İstihdam Bakanlarımıza büyüme stratejilerimiz ile istihdam planlarımızı eşitsizlikle mücadele konusundaki eylemlerimizi güçlendirecek ve kapsayıcı büyümeyi destekleyecek şekilde gözden geçirmeleri çağrısında bulunuyoruz. Sosyal diyalogun hedeflerimizin ileriye götürülmesinde elzem olduğunu dikkate alarak, B20 ve L20'nin istihdam, büyüme ve düzgün iş koşulları konusundaki ortak açıklamasını memnuniyetle karşılıyoruz.

7. İşsizlik, eksik istihdam ve kayıt dışı işler, birçok ülkede eşitsizliklerin önemli bir kaynağını teşkil etmekte ve ekonomilerimizin gelecek dönemde büyüme beklentilerini zayıflatabilmektedir. G20 Kaliteli İşlerin Geliştirilmesi Çerçeve Belgesiyle uyumlu olarak daha fazla ve daha iyi kaliteli işlerin geliştirilmesine ve G20 Beceriler

Stratejimizle becerilere yatırım yapmaya ve geliştirmeye odaklanmış durumdayız. Girişimciliğin teşvik edilmesi dahil olmak üzere, gençlerimizin işgücü piyasasına daha iyi entegre olmasını desteklemek konusunda kararlıyız. Daha önceki taahhütlerimiz temelinde ve ulusal koşullarımızı da dikkate alarak, G20 ülkelerinde işgücü piyasasında daimi olarak geride kalma riskini en çok taşıyan gençlerin oranının 2025 yılına kadar %15 azaltılması G20 hedefi üzerinde mutabık kaldık. OECD ve ILO'ya bu hedefe ulaşılması yolundaki ilerlemeyi izlemek üzere bizlere destek vermeleri çağrısında bulunuyoruz. İstihdam Planlarımızın ve kadınların işgücü piyasasına katılımının artırılması hedefimizin uygulanması ile sürdürülebilir küresel arz zincirleri içerisinde daha güvenli ve sağlıklı iş yerleri tesis edilmesini güçlendirmek konularını izlemeyi sürdüreceğiz.

8. Uluslararası emek hareketliliği ile yaşanan nüfuslar gibi konular yoluyla emek piyasalarına sağlanmış olan fırsatlar ile meydana gelen sınamaları ele alacağız. Bazı G20 ülkelerinde iç emek hareketliliği önemli bir işgücü piyasası meselesi teşkil etmektedir. Yeni gelişmekte olan "gümüş ekonomi" konusundaki potansiyeli kabul ediyoruz ve bu potansiyeli daha fazla araştıracağız. Çalışma ve İstihdam Bakanlarımızın sağlanan ilerlemeleri 2016 yılında rapor etmelerini bekliyoruz.

9. Özellikle özel sektör katkısıyla yatırımları arttıracak güçlü bir ivme sağlamak için yatırım ortamının geliştirilmesi, kamu yatırımları da dahil olmak üzere verimli ve kaliteli altyapı yatırımların teşvik edilmesi, küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ) desteklenmesi ve bilgi paylaşımına katkı sağlayacak somut politika ve eylemleri bünyesinde barındıran Ülkeler Özel Yatırım Stratejilerini geliştirdik. OECD tarafından yapılan analize göre bu stratejilerin G20 ülkelerinin toplam yatırımlarının milli gelirlerine oranını 2018 yılına kadar yaklaşık yüzde 1 puan civarında arttıracığı tahmin edilmektedir.

10. Yatırımların hazırlanma, önceliklendirilme ve uygulanma süreçlerinin geliştirilmesi amacıyla kamu-özel işbirliği (KÖİ) modellerinde rehberler ve en iyi uygulama örneklerini geliştirdik. Ayrıca, altyapı yatırımları ve KOBİ'lerin finansmana erişimini kolaylaştıracak şeffaf ve anlaşılır menkul kıymetleştirme ile varlığa dayalı finansman dahil alternatif finansman yapılarını değerlendirdik. Bu bağlamda, yatırım ortamını geliştirmek, uzun dönemli finansmanı kolaylaştırmak, kurumsal yatırımcıların katılımını artırmak, alternatif sermaye piyasası araçları ve varlığa dayalı finansman modellerinin gelişimini desteklemek ve de kaynak kullandırmaya, bilançolarını optimize etmeye ve özel sektör finansmanını harekete geçirmeye yönelik çok taraflı kalkınma bankalarını teşvik etmek üzere Bakanlarımıza çalışmalarına devam etmeleri yönünde çağrıda bulunuyoruz. Ülkelerin altyapı projelerini daha iyi hazırlama, önceliklendirme ve finanse etmelerini sağlayacak yöntem ve araçların ortaya çıkarılması amacıyla girişimlerimizi artırıyor ve araç setleri geliştiriyoruz. Küresel Altyapı Merkezi'nin bu çabalar doğrultusunda önemli katkı sağlamasını bekliyoruz. Özel sektör yatırımlarını destekleyecek güçlü kurumsal yönetim çerçevesini mümkün kılmaya yönelik G20/OECD Kurumsal Yönetim İlkelerini kabul ediyoruz. KOBİ'lerin uzun vadeli finansman imkanlarının geliştirilmesine özel önem verdik. Ayrıca, rehber niteliğinde hazırlanan KOBİ Finansmanı Ortak Eylem Planı ile G20/OECD KOBİ Finansmanı Üst Düzey İlkelerinin yanı sıra KOBİ'lerin büyüme ve istihdama

katkısını kolaylaştıracak küresel bir platform niteliğinde yeni bir girişim olan ve özel sektör öncülüğünde kurulan Dünya KOBİ Forumu'nu memnuniyetle karşılıyoruz.

11. Küresel ticaret ve yatırım, ekonomik büyüme ve kalkınmanın önemli itici güçlerini oluşturmakta, istihdam yaratmakta ve refah ile kapsayıcı büyümeye katkıda bulunmaktadır. Küresel ticaretteki büyümenin kriz öncesi dönemin altında kalmaya devam ettiğini not ediyoruz. Bu durum hem dönemsel hem de yapısal faktörlerin bir sonucudur. Bu nedenle, gözden geçirilmiş büyüme stratejilerimiz dahil olmak üzere ticaret ve yatırımın kuvvetlendirilmesi yönündeki çabalarımızı daha iyi koordine edeceğimize dair güçlü taahhüdümüzü teyit ediyoruz. Kapsayıcı Küresel Değer Zincirleri (KDZ) dünya ticaretinin önemli güçlerinden biri haline gelmiştir. Her boyuttaki şirketin ve özellikle KOBİ'lerin her ekonomik kalkınma düzeyindeki ülkede KDZ'lere katılmasına imkan veren politikaları destekliyoruz ve gelişmekte olan ülkelerin daha iyi katılımını ve değer katmasını teşvik ediyoruz. Korumacı tedbirleri arttırmama ve bunları geri çekme konusundaki uzun süredir devam eden taahhüdümüzü teyit ediyoruz ve bu alandaki ilerlememizi izleyerek müteyakkız kalacağız. Bu amaç doğrultusunda, DTÖ, OECD ve UNCTAD'dan ticaret ve yatırımı sınırlayan önlemler konusundaki raporlamalarını sürdürme çağrısında bulunuyoruz. Ticaret Bakanlarımızdan düzenli olarak toplanmalarını istiyor ve bunu destekleyecek bir çalışma grubu üzerinde anlaşmaya vardığımızı açıklıyoruz.

12. DTÖ çok taraflı ticaret sisteminin omurgasıdır ve ekonomik büyüme ile kalkınmayı geliştirmek için merkezi bir rol oynamaya devam etmelidir. Çok taraflı ticaret sisteminin daha iyi ve etkin çalışması gerektiği konusunda mutabıkız ve sistemin işleyişinin iyileştirilmesi için birlikte çalışma kararlılığımızı yineliyoruz. Doha Kalkınma Gündemi ile ilgili olanlar dahil, dengeli sonuçlar sağlayacak ve Doha gündemiyle ilgili çözümlenmemiş konular ve ilgili diğer konulara ilişkin Nairobi sonrası çalışmalara sarih biçimde yol gösterecek başarılı bir Nairobi Bakanlar Konferansı için birlikte çalışmaya kararlıyız. Tarım, kalkınma, kamu stokları ile Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşması'nın hızlı bir şekilde onaylanması ve uygulanması dahil olmak üzere Bali Paketinin tüm unsurlarının uygulanması için gayretlerimizi arttıracacağız. İkili, bölgesel ve çok taraflı ticaret anlaşmalarımızın birbirlerini tamamlaması, şeffaf ve kapsayıcı olmaları ve DTÖ kuralları temelinde daha güçlü çok taraflı ticaret sistemine katkı sağlamalarını temin için gayretlerimizi sürdüreceğiz. Ticaretin küresel kalkınma çabalarındaki önemli rolünü vurguluyoruz ve kapasite geliştirme yardımına ihtiyaç duyan kalkınmakta olan ülkelere yönelik ticaret için yardım gibi mekanizmaları desteklemeye devam edeceğiz.

Dayanıklılığın Artırılması

13. Finansal kuruluşların dayanıklılığının güçlendirilmesi ve finansal sistemin istikrarının geliştirilmesi, büyüme ve kalkınmanın sürdürülebilirliği için önem arz etmektedir. Küresel finansal sistemin dayanıklılığının geliştirilmesi için finansal düzenlemeler gündeminin ilave temel unsurlarını tamamladık. Özellikle, *batamayacak kadar büyük* sorununun sona erdirilebilmesinde önemli bir adım olarak, küresel sistemik önemi haiz bankaların toplam zarar karşılama kapasitelerine yönelik uluslararası ortak standardı tamamladık. Ayrıca, küresel sistemik önemi haiz sigorta şirketlerinin zarar karşılama kapasitelerine yönelik yükümlülüklerin ilk versiyonu üzerinde uzlaştık.

14. Daha güçlü ve dayanıklı bir finansal sistem inşa edebilmek için, yapılması gereken kritik çalışmalar bulunmaktadır. Bilhassa, merkezi karşı tarafların dayanıklılığı, toparlanma planlaması ve çözümlenmesi konusundaki çalışmaları bekliyoruz ve FSB'nin bir sonraki toplantımızda bizi bilgilendirmesini istiyoruz. Finansal sistemde ortaya çıkan, önemli bir kısmı bankacılık dışı sektörlerden kaynaklanabilecek, risk ve kırılganlıkları izlemeye ve gerektiğinde bunlara yönelik tedbirler almaya devam edeceğiz. Bu kapsamda, piyasa temelli finansmanın dayanıklılığının artırılması amacıyla, sistemik risklerin yapısıyla uyumlu bir şekilde, gölge bankacılığın düzenlenmesini ve gözetimini güçlendireceğiz. Muhabir bankacılık hizmetlerindeki azalmanın değerlendirilmesinde ve uygun tedbirlerin alınmasında aşama kaydedilmesini bekliyoruz. St. Petersburg Bildirgesiyle uyumlu bir şekilde, haklılığı ortaya konulduğu takdirde, ülkelerin birbirlerinin düzenlemelerini esas almaları da dahil olmak üzere, tezgahüstü türev ürünler reformunun uygulanmasına yönelik çabalarımızı artıracacağız. Önümüzdeki dönemde, küresel finansal düzenleme çerçevesini üzerinde uzlaşmış olduğumuz takvimlerle uyumlu bir şekilde tam ve tutarlı olarak uygulamada kararlıyız ve ülkeler arasındaki dengesiz uygulamayı gözlemleyecek ve buna yönelik tedbirler alacağız. Finansal İstikrar Kurulu'nun (FSB) uygulamaya ve reformların etkilerine ilişkin ilk yıllık raporunu memnuniyetle karşılıyoruz. Küresel finansal düzenleme çerçevesinin sağlamlığını gözden geçirmeye ve reformların uygulanmasını ve reformların -yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ülkelere dair dikkate değer öngörülemeyen sonuçları da dahil olmak üzere- etkileri ile bunların genel hedeflerimizle devam eden uyumunu gözlemlemeye ve değerlendirmeye devam edeceğiz.

15. Küresel olarak daha adil ve modern bir uluslararası vergi sistemine ulaşmak amacıyla, iddialı G20/OECD Matrah Aşınması ve Kar Kaydırma (BEPS) Projesi kapsamında geliştirilen tedbirler paketini onaylıyoruz. Yaygın ve tutarlı uygulama, özellikle sınır ötesi vergi kurallamalarında olmak üzere, Projenin etkinliğinde kritik öneme sahiptir. Bu nedenle, Projenin zamanlıca uygulanmasını kuvvetle teşvik ediyoruz ve gelişmekte olanlar dahil olmak üzere, tüm ülke ve yetki bölgelerinin bize katılmalarını teşvik ediyoruz. BEPS Projesinin küresel ölçekte uygulanmasının gözetimi için, OECD'yi 2016 yılının başlarında, BEPS'i uygulamayı taahhüt eden, gelişmekte olan ülkeler de dahil olmak üzere, ilgilenen G20-dışı ülkeler ve yetki bölgelerinin eşit bir zeminde katılımıyla kapsayıcı bir çerçeve hazırlamaya çağırıyoruz. IMF, OECD, Birleşmiş Milletler ve Dünya Bankası Grubu'nun talep eden ülkelere BEPS de dahil olmak üzere yerel kaynakların mobilizasyonu ile ilgili karşılaşmış oldukları zorlukları aşabilmelerine yönelik uygun teknik yardım sağlama çabalarını memnuniyetle karşılıyoruz. İlgilenen G-20 dışı gelişmekte olan ülkelerin uygulama takvimlerinin diğer ülkelerden farklılaşabileceğini kabul ediyoruz ve OECD ve diğer uluslararası kuruluşların çerçevede bu ülkelerin durumlarını layıkıyla yanıtlamalarını bekliyoruz. Vergi sistemlerimizin şeffaflığının geliştirilmesi yönünde ilerliyoruz ve 2017 ve 2018 sonu itibarıyla otomatik bilgi değişimine ve talebe bağlı bilgi değişimine yönelik önceki taahhütlerimizi yineliyoruz. Diğer yetki bölgelerini bize katılmaya çağırıyoruz. Gelişmekte olan ülkelerin uluslararası vergi gündemine katılımını güçlendirecek çabaları destekliyoruz.

16. Büyüme ve dayanıklılık gündemimizi destekleyecek şekilde 2015-2016 G20 Yolsuzlukla Mücadele Eylem Planının etkili şekilde uygulanması yoluyla, yolsuzluğa karşı küresel düzeyde hoşgörüsüzlük kültürü oluşturulması yönünde taahhüdümüzü sürdürüyoruz. Şirketlerimizin etik ve yolsuzlukla mücadele konularındaki küresel standartlara uymalarına yardımcı olacak Özel Sektörde Dürüstlük ve Şeffaflık G20 Yüksek Düzeyli İlkelerini onaylıyoruz. Kamu sektörlerimizin dürüstlük ve şeffaflığının temini zaruridir. Bu bakımdan, G20 Yolsuzlukla Mücadele Açık Veri İlkeleri ile G20 Kamu Alımlarında Dürüstlüğün Teşviki İlkelerini onaylıyor ve varlık beyanı çerçevelerine ilişkin devam eden çalışmaları memnuniyetle karşılıyoruz. Rüşvetle etkili mücadelede gerektiği hallerde ve ulusal hukuk sistemleriyle uyumlu olacak şekilde hukuki ve idari prosedürler de dahil olmak üzere uluslararası işbirliğini temel bir araç olarak teşvik edeceğiz ve yolsuzluğa bulaşan görevliler ile onları yolsuzluğa bulaştıranlara koruma sağlanmaması ile varlıklarının geri verilmesini destekliyoruz. Yararlanıcı mülkiyet konusundaki uygulama planlarımızın yayınlanmasını memnuniyetle karşılıyoruz ve bu alandaki çabalarımızı sürdüreceğimizi açıklıyoruz.

17. 2010 yılında kabul edilen IMF kota ve yönetim reformundaki ilerlemenin gecikmesinin devam etmesinden duyduğumuz hayal kırıklığı devam ediyor. IMF konusunda 2010 reformlarının uygulanması en önemli önceliğimiz olup, ABD'yi söz konusu reformları en kısa sürede onaylamaya davet ediyoruz. IMF'ye, 2010 Reformu'nun amaçlarını göz önünde bulundurarak, mevcut kota seviyelerini 14. gözden geçirme kapsamında anlaşılan seviyelere en kısa zamanda ve mümkün olduğunca anlamlı şekilde yakınsatacak ara çözümler üzerindeki çalışmasını tamamlaması için çağrıda bulunuyoruz. 14. gözden geçirme, yeni kota formülünü de içerecek 15. kota gözden geçirme çalışmalarında temel olarak alınmalıdır. IMF'nin güçlü ve yeterli kaynağa sahip olması ve kota tabanlı yapısının sürdürülmesi konusundaki taahhüdümüze bağlılığımızı yineliyoruz. Tüm uluslararası kuruluşların başkanlarının ve üst yönetiminin açık, şeffaf ve tamamen liyakate dayalı bir süreçle atanmasına yönelik uzlaşımımızı yineliyoruz ve bu kuruluşlardaki personel çeşitliliğinin artırılmasının önemini yeniden vurguluyoruz. SDR sepeti kompozisyonunun para birimlerinin küresel ticaret ve finans sistemi içerisindeki rolünü yansıtması gerektiğini yineliyor ve SDR değerlendirme yönteminin gözden geçirme çalışmalarının tamamlanmasını bekliyoruz. Güçlendirilmiş müşterek eylem ve pari passu (eşit muamele) hükümlerinin uluslararası kamu borç senetlerinde kullanılmasındaki ilerlemeyi memnuniyetle karşılıyoruz. IMF'ye, diğer ilgili taraflarla istişare içerisinde, güçlendirilmiş müşterek eylem ve pari passu hükümlerinin mevcut borç stoklarına dâhil edilmesinin hızlandırılması için piyasa tabanlı çözümleri araştırması yönünde çağrıda bulunuyoruz.

18. Güçlendirilmiş müşterek eylem ve pari passu (eşit muamele) hükümlerinin uluslararası kamu borç senetlerinde kullanılmasındaki ilerlemeyi memnuniyetle karşılıyoruz. IMF'ye, diğer ilgili taraflarla istişare içerisinde, söz konusu hükümlerin kullanılmasının teşvikine devam etmesi ve mevcut uluslararası kamu borç stoklarına dâhil edilmelerinin hızlandırılmasına yönelik piyasa tabanlı çözümleri daha da araştırması yönünde çağrıda bulunuyoruz. IMF ve Dünya Bankası'nın Düşük Gelirli Ülkeler İçin Borç Sürdürülebilirliği Çerçevesi'ni gözden geçirme çalışmasını bekliyoruz. Addis Ababa Eylem

Planı'nda vurgulandığı üzere, sürdürülebilir finansman uygulamalarını geliştirmeyi amaçlayan mevcut girişimleri not ediyoruz. Kreditor ve borçlanıcı ülkeler arasındaki diyalogu geliştirerek kapsayıcılığa katkıda bulunan Paris Forumu girişimini de not ediyoruz.

Sürdürülebilirliğin Desteklenmesi

19. 2015, sürdürülebilir kalkınma için kritik bir yıldır ve eylemlerimizin düşük gelirli gelişmekte olan ülkeler de dahil olmak üzere kapsayıcı ve sürdürülebilir büyümeye katkıda bulunmasını temin etmek konusundaki kararlılığımızı teyid ediyoruz. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve Addis Ababa Eylem Gündemi'nin dahil olduğu 2030 Gündemi, küresel kalkınma çabaları için kapsamlı, evrensel ve iddialı bir çerçeve çizmektedir. Herkes için kapsayıcı ve sürdürülebilir bir gelecek inşa edilmesine yönelik çabalarımızda kimsenin arkada bırakılmamasının sağlanması için 2030 Gündemi'nin sonuçlarının uygulanmasına kuvvetle bağlıyız. Kalkınma konusundaki diyalog ve angajmanımızın güçlendirilmesi için G20 ve Düşük Gelirli Gelişmekte Olan Ülkeler Çerçevesi'ni onaylıyoruz. Çalışmalarımızın 2030 Gündemi ile uyumlaştırılması için 2016 yılında bir Eylem Planı hazırlayacağız.

20. Bu seneki çalışmalarımız, enerjiye erişim, gıda güvenliği ve beslenme, insan kaynaklarının geliştirilmesi, kaliteli altyapı, finansal kapsayıcılık ve iç kaynakların harekete geçirilmesi gibi alanlarda sürdürülebilir kalkınmayı desteklemektedir. Ürettiğimiz, tükettiğimiz ve sattığımız gıdanın tüm boyutlarıyla – ekonomik, sosyal ve çevresel – sürdürülebilir olmasının sağlanmasına yönelik taahhüdümüzün altını çizen G20 Gıda Güvenliği ve Sürdürülebilir Gıda Sistemleri Eylem Planı'nı onaylıyoruz. Piyasaların şeffaflığını geliştiren, gelirleri ve kaliteli istihdamı artıran ve sürdürülebilir verimliliğin büyümesini güçlendiren tarımda ve gıda sistemlerinde sorumlu yatırımların teşvik edilmesine odaklanmayı sürdürüyoruz. Küçük ölçekli ve aile işletmeleri ile kırsal alanda bulunan kadınlar ve gençlerin ihtiyaçlarına özel bir dikkat göstereceğiz. Gıda israfı ve kayıplarının küresel ölçekte azaltılması taahhüdünde de bulunuyoruz. "Gezegeni Doyurmak – Yaşam için Enerji" temasıyla düzenlenen Expo Milano'yu memnuniyetle karşılıyoruz. Tarım Bakanlarımızın, G20 ülkelerinin ve diğer ülkelerin gıda israfı ve kayıplarını ölçebilecekleri ve azaltabilecekleri yöntemlerin iyileştirilmesi için yeni bir platform tesis edilmesine yönelik kararını da memnuniyetle karşılıyoruz.

21. Kalkınmada ve yoksulluğun ortadan kaldırılmasında özel sektörün güçlü bir rolü vardır. G20 Kapsayıcı İş Çağrısı yoluyla düşük gelirli kişilerin ve toplulukların piyasalara alıcı, üretici ve tüketici olarak katılmaları için fırsatlar yaratılması yolunda bütün paydaşların ortak çalışma ihtiyacını vurguluyoruz. Bu yıl geliştirdiğimiz G20 Para Transferleri Ulusal Planları, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve Addis Ababa Eylem Gündemine uyum sağlamak hedefiyle, para transferlerinin ortalama küresel maliyetinin yüzde beşe indirilmesi yönündeki taahhüdümüz için somut eylemler içermektedir. Ödemelere, tasarruflara, kredilere ve benzeri hizmetlere erişimi açmaya yardımcı olmak yoluyla finansal tabana yayılmayı geliştireceğiz. Finansal Tabana Yayılma Küresel Ortaklığı (GPFI) içerisinde finansal tabana yayılmaya ilişkin devam eden çalışmalarını memnuniyetle karşılıyoruz.

22. G20 Enerji İşbirliği Prensiplerine odaklanmaya devam edeceğiz ve Enerji Bakanlarımızın ilk kez düzenlenen toplantısını memnuniyetle karşılıyoruz. Dünyada 1,1 milyardan fazla insanın elektriğe erişimi olmadan yaşadığının ve yaklaşık 2,9 milyar insanın yemek pişirmek için geleneksel biyoyakıt kullanmak zorunda olduğunun bilinciyle, ilk aşamasında sorunun en yoğun olduğu Sahra-Altı Afrika'da elektriğe erişimin iyileştirilmesine odaklanan "G20 Enerjiye Erişim Eylem Planı: Enerjiye Erişimde Gönüllü İşbirliği"ni onaylıyoruz. Enerjiye erişimin kalkınmayı sağlamadaki önemli rolünü kabul ederek, Plan, G20 koordinasyonunu güçlendirmeyi ve önümüzdeki dönemde başka bölgelerde de uygulanabilecek olan, uzun vadeli gönüllü bir işbirliği çerçevesi oluşturmayı amaçlamaktadır. Plan'ın bu ilk aşamasında, ulusal ihtiyaçlar ve koşulları da dikkate alarak, politika ve düzenleyici çerçeveler, teknoloji geliştirme ve kullanma, yatırım ve finans, kapasite inşası, bölgesel bütünleşme ve işbirliği alanlarında Afrikalı ülkeler ve ilgili bölgesel ve uluslararası kuruluşlar ile birlikte çalışacak ve işbirliği yapacağız.

23. Enerji verimliliğini geliştirme, temiz enerji teknoloji yatırımlarını artırma ve bu alandaki araştırma ve geliştirme faaliyetlerini destekleme konularını da içeren enerjiye ilişkin eylemlerin, iklim değişikliği ve etkileriyle mücadelede önemli olduğunun bilicindeyiz. G20 Yenilenebilir Enerji Seçenekleri Listesi'ni onaylıyoruz. Enerji verimliliği alanındaki işbirliğimizi ileri taşımada bu yıl içinde katılımcı ülkeler tarafından kaydedilen gelişmelerin altını çiziyor ve başta ağır iş makineleri olmak üzere taşıtların emisyon performansı ve verimliliği, ürünler, binalar, endüstriyel enerji yönetimi, elektrik üretimi ve enerji verimliliğinin finansmanı alanlarındaki çalışmaların 2015 yılı sonuçlarını gönüllülük esasına dayalı olarak desteklemeyi kabul ediyoruz. Gaz piyasaları da dahil olmak üzere, şeffaf, rekabetçi ve iyi işleyen enerji piyasalarını teşvik etmeye devam edeceğiz. Enerji güvenliğinin artırılması için enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesinin ve enerji yatırımlarının devam etmesinin önemini vurguluyoruz. Yoksulları destekleme gerekliliğinin farkında olarak, israfı teşvik eden verimsiz fosil yakıt sübvansiyonlarının rasyonelasyonu ve orta vadede tedricen sonlandırılması taahhüdüne bağlılığımızı teyit ediyoruz. Bu taahhüdü ileri taşıma konusunda güçlü bir ilerleme sağlamak için çaba göstereceğiz. Enerji Bakanlarımızı G20 Enerji İşbirliği Prensiplerinin devam etmekte olan uygulaması konusunda 2016 yılında bize tekrar rapor vermeye çağırıyoruz.

24. İklim değişikliği zamanımızın en büyük sınamalarından biridir. 2015'in iklim değişikliği ve etkileriyle ilgili etkin, güçlü ve müşterek eylem gerektiren kritik bir yıl olduğunun farkındayız. Lima Eylem Çağrısında belirtildiği üzere, iki derecenin altı hedefini teyit ediyoruz. BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) altında tüm taraflara uygulanabilir hukuki bağlayıcılığı olan bir protokol, başka bir hukuki araç veya mutabık kalınmış bir çıktı kabul edilmesi için kararlılığımızı vurgularız. Eylemlerimiz büyüme ve sürdürülebilir kalkınmayı destekleyecektir. Paris Anlaşması'nın adil, dengeli, iddialı, kalıcı ve dinamik olması gerektiğini teyit ederiz. Paris'te farklı millî koşullar ışığında, ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ve göreceli kabiliyetler prensibini yansıtan iddialı bir anlaşmaya ulaşma taahhüdümüzün altını çizeriz. BMİDÇS'nin iklim değişikliği müzakereleri için başlıca uluslararası hükümetlerarası organ olduğunu tekrar

vurgularız. Tüm G20 ülkeleri de dahil 160'ın üzerinde Tarafın BMİDÇS'ne ulusal olarak niyet ettikleri katkılarını (INDC) sunmuş olmalarını memnuniyetle karşılıyoruz ve henüz sunmamış olanları, bunu Paris Konferansı öncesinde gerçekleştirmeye davet ediyoruz. INDC'lerimizi uygulamaya hazırız. Önümüzdeki günlerde Paris'te ileride izlenecek yolun belirlenmesi için müzakerecilerimizi, diğer hususlara ilaveten, salım azaltımı, uyum, finansman, teknoloji geliştirme ve transferi ile şeffaflık gibi kilit konuların görüşülmesine yapıcı ve esnek bir biçimde müdahil olmaları yönünde talimatlandıracağız. Paris 21. Taraflar Konferansı'ndan başarılı bir sonuç çıkması için beraberce çalışma kararlılığımızdır.

25. Başlıca insani, siyasi, sosyal ve ekonomik sonuçlarıyla mevcut göç krizinin boyutu, küresel bir endişe haline gelmiştir. Anılan krizin ve uzun dönemli sonuçlarının üstesinden gelenebilmesi için koordineli ve kapsamlı yanıtlara ihtiyaç duyulmaktadır. Dünyanın çeşitli bölgelerinde benzeri görülmemiş sayılara ulaşan mülteciler ve yerlerinden edilmiş kişilere koruma ve destek sağlanması ve kalıcı çözümler bulunması yönündeki tüm çabalara yönelik desteğimizi güçlendirmeye devam etmeye kararlıyız. Tüm devletleri, mevcut krize mukabelede bulunulmasına katkı sağlamaya ve mültecilerin yeniden yerleştirilmesi, diğer insani kabul yöntemleri, insani yardımlar ve mültecilerin hizmetlere, eğitime ve temel ihtiyaçlara ulaşmasının temini doğrultusundaki çabalar vasıtasıyla krizle bağlantılı külfeti paylaşmaya davet ediyoruz. Yer değiştirmelere neden olan temel sorunlara çözüm getirilmesi ihtiyacının altını çiziyoruz. Bu bağlamda, çatışmalara siyasi çözüm bulunmasının ve kalkınma için arttırılmış işbirliğinin önemine de dikkat çekiyoruz. Mültecilerin ve yerlerinden edilmiş kişilerin güvenli ve gönüllü olarak kendi ülkelerine dönebilmelerini sağlayacak koşulların yaratılmasının önemini de kabul ediyoruz. Göç ve mülteci akımlarına yönelik uzun vadeli hazırlık ve bu akımların yönetimi için kapasitenin güçlendirilmesini teminen diğer ülkelerle beraber çalışacağız. Tüm ülkeleri, ulusal imkanları çerçevesinde, bu krizden etkilenen ülkelere yardım etme yeteneklerini arttırabilmelerini teminen ilgili uluslararası kuruluşlara yapmakta oldukları katkılarını arttırmaya davet ediyoruz. Keza özel sektör ve şahısları da bu uluslararası çabalara iştirak etmeleri yönünde teşvik ediyoruz.

26. Küresel büyümeye fırsatlar ve sınamalar getiren internet ekonomisi çağında yaşıyoruz. Bilgi İletişim Teknolojilerinin (BİT) kullanımına ve güvenliğine yönelik tehditlerin, dünyada ekonomik büyüme ve kalkınmanın güçlendirilmesi için interneti kullanmaktaki müşterek kabiliyetimize zarar veren riskler taşıdığını kabul ediyoruz. Sayısal bölünmeler arasında köprü kurulabilmesi için çaba göstereceğiz. Diğer alanlarda olduğu gibi dijital ortamda da devletlerin güvenlik, istikrar ve ekonomik ilişkileri geliştirme konusunda özel bir sorumluluğu bulunmaktadır. Bu hedef doğrultusunda, hiçbir ülkenin şirketlere veya ticari sektöre rekabet avantajı sağlamak dahil, internet iletişim teknolojilerini kullanarak ticari sınırlar veya diğer benzeri gizli iş bilgileri dahil fikri mülkiyet hırsızlığı faaliyetlerinde bulunmaması veya desteklememesi hususunu teyid ediyoruz. Tüm ülkeler internet iletişim teknolojilerinin güvenliğini sağlamak üzere, sayısal iletişim bağlamında

dahil olmak üzere, özel hayatın gizliliğine yönelik kanunsuz ve keyfi müdahalelere karşı özgürlük ilkelerini korumalı ve saygı göstermelidir. Birleşmiş Milletler'in bu konudaki normların geliştirilmesinde oynadığı temel rolü not ediyor, bu bağlamda BM Uluslararası Güvenlik Bağlamında Bilgi ve Telekomünikasyon Alanında Hükümet Uzmanlar Grubu 2015 Raporunu memnuniyetle karşılıyor, uluslararası hukuk ve özellikle BM Şartı'nın devletlere BİT kullanımında uygulanabilir olduğunu teyid ediyor, tüm ülkelerin BİT'in kullanımı konusunda A/C.1/70/L.45 sayılı BM karar taslağı kapsamında sorumlu devlet tutumuna uyması gerektiği görüşünü benimsiyoruz. Tüm tarafların BİT'in güvenli kullanımının faydalarından yararlanabileceği bir ortam yaratılmasına yardımcı olmaya kararlıyız.

Sonuç

27. Ekonomilerimizin gerçek ve potansiyel büyümesini yükseltmek, istihdam oluşumunu desteklemek, dayanıklılığı güçlendirmek, kalkınmayı teşvik etmek ve politikalarımızın kapsayıcılığını arttırmak için beraber hareket etmeyi sürdürmeye kararlılığımızı devam ettiriyoruz. Türkiye'ye G20 Başkanlığı için ve bu yıl başarılı bir Antalya Zirvesi'ne ev sahipliği yaptığı için teşekkür ediyoruz. Çin Başkanlığı kapsamında 2016 yılı Eylül ayında Hangzhou'da gerçekleşecek bir sonraki toplantımızı bekliyoruz. Ayrıca, 2017 yılında Almanya'da bir araya gelmeyi de bekliyoruz.

Ek

Kabul Edilen Belgeler

- Antalya Eylem Planı, Kasım 2015
- Hesap Verilebilirlik Değerlendirme Raporu
- G20 Yatırım Stratejileri ve G20 Yatırım Stratejileri Hakkında G20/OECD Raporu
- Bilançoları Optimize Etmek için Çok Taraflı Kalkınma Bankaları Eylem Planı
- G20/OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri
- KOBİ Finansmanı Konusunda G20/OECD Yüksek Düzeyli İlkeleri
- KOBİ Finansmanı Konusunda Ortak Eylem Planı
- Küresel Düzeyde Sistemik Açından Önemli Bankalar için Toplam Zarar Karşılama Kapasitesi Hakkında Ortak Uluslararası Standart, FSB
- Küresel Düzeyde Sistemik Açından Önemli Sigortacılar için Daha Yüksek Zarar Karşılama Gereksinimleri, IAIS
- G20 ve Düşük Gelirli Gelişmekte Olan Ülkeler Çerçevesi
- G20 Gıda Güvenliği ve Sürdürülebilir Gıda Sistemleri Eylem Planı
- Yurtdışı Para Transferleri Hakkında Üst Düzey Açıklama
- Kapsayıcı İş Modelleri Hakkında G20 Liderlerinin Çağrısı
- G20 Enerjiye Erişim Eylem Planı: Enerjiye Erişim Hakkında İhtiyari İşbirliği
- Yenilenebilir Enerjinin Tesisi için G20 İhtiyari Seçenekler Araç Seti
- G20 İş Becerileri Stratejisi

- Gelirde Emegın Payı ve Eşitsizlikler Hakkında G20 Politika Öncelikleri
- Genç İstihdamında Daha İyi Sonuçların Teşviki için G20 Politika İlkeleri
- Nitelikli İşlerin Teşviki Hakkında G20 Çerçevesi
- Özel Sektörün Şeffaflığı ve Sağlamlığı için G20 Yüksek Düzeyli İlkeleri
- Kamu Alımlarında Güvenirliğin Teşviki için G20 İlkeleri
- G20 Yolsuzlukla Mücadelede Açık Veri İlkeleri

Bakan Açıklamaları

- Bildirge, G20 Finans Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları Toplantısı, İstanbul, 9-10 Şubat 2015
- Bildirge, G20 Finans Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları Toplantısı, Vaşington, 16-17 Nisan 2015
- Bildirge, G20 Tarım Bakanları Toplantısı, İstanbul, 7-8 Mayıs 2015
- Bildiri, G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantısı, Ankara, 3-4 Eylül 2015
- Başkanlık Açıklaması, G20 Finans ve Çalışma Bakanları Ortak Toplantısı, Ankara, 4 Eylül 2015
- Bildirge, G20 Finans Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları Toplantısı, Ankara, 4-5 Eylül 2015
- Bildiri, G20 Turizm Bakanları Toplantısı, Antalya, 30 Eylül 2015
- Bildirge, G20 Enerji Bakanları Toplantısı, İstanbul, 2 Ekim 2015
- Başkanlık Özeti, G20 Ticaret Bakanları Toplantısı, İstanbul, 6 Ekim 2015

Çalışma Grubu Belgeleri Çerçeve Çalışma Grubu

- G20 Üyelerinin Büyüme Stratejilerinin Uygulanmasının Niceliklendirilmesi - (IMF-OECD Notu)

Yolsuzlukla Mücadele Çalışma Grubu (ACWG)

- 2015 Hesap Verilebilirlik Raporu
- Gerçek Yararlanıcılar Hakkında Yazılı Uygulama Planı

Kalkınma Çalışma Grubu (DWG)

- Kapsayıcı Büyüme ve Kalkınma: 2015 Antalya Kalkınma Yol Haritası
- Kalkınma Çalışma Grubu 2015 Yıllık İlerleme Raporu
- G20 Gıda Güvenliği ve Beslenme Çerçevesi Uygulama Planı
- G20 Yurtdışı Para Transferleri Ulusal Planları
- G20 Kapsayıcı İş Modelleri Çerçevesi
- G20 Kapsayıcı İş Modelleri Çerçevesi'nin Ekleri
- G20 Kapsayıcı İş Modelleri Küresel Platformu Kavram Kağıdı
- Gelişmekte Olan Ülkelerde Vergi Kapasitesinin Güçlendirilmesine Yönelik Eylem Çağrısı
- G20 Kalkınma Çalışma Grubu ile İstihdam Çalışma Grubu arasında İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Konusunda Politika Tutarlılığı ve Eşgüdümü için Çok Yıllı Çerçeve

İstihdam Çalışma Grubu (EWG)

- Etkin Kamu İstihdam Hizmetleri için G20 İlkeleri
- Gümüş Ekonomi ve Çalışma Hayatından Kopmadan Yaşlanmaya ilişkin G20 İlkeleri
- G20 İstihdam Çalışma Grubu Şartnamesi
- G20 Güvenli ve Sağlıklı İşyerleri Ağı Şartnamesi
- G20 İstihdam Çalışma Grubu Gelirde Emegın Payı ve Eşitsizlikler Alt Çalışma Grubu Şartnamesi
- G20 İstihdam Planlarının Uygulanmasına ilişkin Ülke Raporlama Şablonu

Finansal Tabana Yayılma Küresel Ortaklığı (GPFI)

- GPFI Özel Sektör Katılım Stratejisi
- GPFI 2015 İlerleme Raporu
- Kadınların İşgücüne Katılımının Artırılmasına Yönelik Dijital Finansal Çözümler
- Tarımsal Finansmanda Yeniliklere İlişkin Sentez Raporu
- OECD/INFE Gençler için Finansal Okuryazarlık Hakkında Temel Yetkinlikler Çerçevesi
- OECD/INFE Finansal Eğitim için Ulusal Stratejilerin Uygulanması Hakkında Politika El Kitabı
- Göçmenler ve Aileleri için Finansal Eğitim: OECD/INFE Politika Analizi ve Uygulama Araçları
- OECD/INFE Mikro KOBİ'ler ve Potansiyel Girişimciler için Finansal Eğitim İlerleme Raporu
- Standart Koyucu Kuruluşlar ve Finansal Tabana Yayılma Hakkında GPFI Beyaz Bülteni'nin İkinci Baskısı için İstisna Belgesi
- Yurtdışı Para Transferleri Piyasasında Risk Azaltıcı Faaliyetler Hakkında G20 Araştırması
- Yurtdışı Para Transferlerinin Kullanımı ve Finansal İçerme
- Finansal Tabana Yayılmayı Destekleyen Yenilikçi Dijital Ödeme Mekanizmalarına İlişkin Durum Değerlendirmesi Raporu
- KOBİ Finansmanı Paketi Çalışmayı Hakkında Rapor

İklim Finansmanı Çalışma Grubu (CFSG)

- İklim Değişikliğinin Olumsuz Etkileri Karşısında Savunmasız olan Düşük Gelirli Gelişmekte olan Ülkeler, Gelişmekte olan Küçük Ada Devletleri ve Afrika Ülkeleri gibi Gelişmekte olan Ülkeler için Uyum Finansmanına Erişimin Güçlendirilmesi Araç Seti, Küresel Çevre Aracı ile İşbirliği halinde OECD.
- İklim Fonu Envanteri, OECD
- G20 İklim Finansmanı Çalışma Grubu Yıllık Raporu, 2015

Destekleyici Belgeler

IMF İzleme Notu, Kasım 2015

IMF Sürdürülebilirlik Güncellemesi, Ekim 2015

OECD Genel Sekreteri'nin G20 Liderlerini Muhatap Raporu

- Kurumsal Yatırımcılar Tarafından Uzun Dönemli Finansmana ilişkin G20/OECD Yüksek Düzeyli İlkelerinin Uygulanmasının Desteklenmesine Yönelik Etkin Yaklaşımlar, OECD Raporu, Kasım 2015
- Reformların Uygulanması ve Etkileri Raporu, FSB'nin G20 Liderlerini muhatap Raporu, Kasım 2015
- Altyapı Gelişiminin Desteklenmesine Çok Taraflı Kalkınma Bankalarının (MDB) Ortak Yaklaşımları Belgesi
- Altyapı Projelerinin Önceliklendirilmesi Hakkında Dünya Bankası Grubu Çalışma Belgesi: Karar Destek Çerçevesi
- Altyapı Alanındaki Kamu-Özel Ortaklıkları için Hazır Olma Durumunun ve Kapasitenin Değerlendirilmesi hakkında Çok Taraflı Kalkınma Bankaları (MDB) Sunumu
- Altyapı Yatırımları için Elverişli Ortamlar Hakkında Seçilmiş Politika Göstergeleri Envanter Raporu
- Düşük Gelirli Ülkelerde Altyapı Yatırımlarının Risk ve Getiri Özellikleri Hakkında Rapor
- Düşük Gelirli Ülkelerin Yatırımlar İçin Vergi Teşviklerini Verimli Ve Etkin Kullanmaları için Seçenekler Hakkında Rapor
- Özellikle Gelişmekte Olan Ülkeler Bağlamında Kötü Kullanım Örnekleriyle Mücadele Edilmesine Yönelik Politika Seçeneklerinin Belirlenmesi için Varlıkların Dolaylı Transferinden Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Rapor Hakkında Kavram Kağıdı
- Finansal İstikrar Kurulu Başkanının G20 Liderlerine Mektubu, "Finansal Reformlar-Herkes İçin Dayanıklılığın Sağlanması ve Sürdürülmesi"
- Finansal İstikrar Kurulu'nun G20'yi Muhatap, Muhabir Bankacılıktaki Düşüşün Değerlendirilmesi ve Çözümlemesi için Atılan Adımlar Hakkında Rapor
- Finansal İstikrar Kurulu'nun G20'yi Muhatap, Çözümenebilirliğin Önündeki Mevcut Engellerin Ortadan Kaldırılması Hakkında Rapor.
- BCBS'nin G20 Liderlerine Raporu - Kriz Sonrası Reformların Tamamlanması
- Gölge Bankacılığın Pazar Tabanlı Dayanıklı Finansla Dönüştürülmesi Hakkında FSB Raporu. OECD Genel Sekreterinin Ekleriyle Beraber G20 Finans Bakanlarına Sunduğu "Talep Kaynaklı Bilgi Değişimi Hakkında Küresel Forum Standartlarına Uyum Sağlayamayan Ülkeler için Verilebilecek Daha Sıkı Teşvikler Raporu" ve "KOBİ'ler ve Vergilendirme Raporu"
- Gelişmekte Olan Ülkelerin Karşılaştırılabilir Verilere Ulaşmalarının Önündeki Zorlukların Aşılması ve Karşılaştırılabilir Verinin Yokluğu Durumunda Kabul Edilmiş Uluslararası İlkelerin Uygulanması için Kullanılabilecek Yaklaşımlar Hakkındaki Araç Seti'ne İlişkin Kapsam Belgesi.
- Terörizmin Finansmanı Raporu, FATF'nin G20 Liderlerine Raporu KOBİ'ler için Yolsuzlukla Mücadele Eğitim Araç Seti
- Yabancı Devlet Görevlilerine Rüşvetle Mücadeleye İlişkin G20 Öz Değerlendirmesi Hakkında İlerleme Raporu
- Varlık Kurtarma Ülke Profili Şirket Sahipliği Rehberi
- Varlık Bilgilendirme Ülke Profili
- Maden Sektöründe Yolsuzluğun Önlenmesi için Hedef Odaklı Yaklaşımlar.
- G20 Enerji Verimliliği Eylem Planı Raporu: Çalışma Kollarının Enerji Verimliliği 2015 Çıktıları Hakkında İhtiyari İşbirliği
- G20'ye Katılan Ülkeler İçin İhtiyari Enerji Verimliliği Yatırımları İlkeleri G20 Yenilenebilir Enerji Uygulamaları Raporu
- Müsrif Tüketimi Artıran Verimsiz Fosil Yakıt Teşvikleri Reformu Hakkında Ahiren Kaydedilen İlerlemeler Raporu
- Verimsiz Fosil Yakıt Teşviklerinin Düzeltilmesi ve Aşamalı Kaldırılması Taahhüdü Hakkındaki İlerleme Raporlarının Özeti
- IEA-IEF-OPEC'in IOSCO Petrol Fiyatları Raporlama Ajansları İlkeleri Hakkında Ortak Pazar Etkisi Raporu
- Petrol Fiyatları Raporlama Ajansları İlkelerinin Uygulanması Hakkında İkinci PRA Gözden Geçirme Raporu
- Küresel Ticaret Beklentileri
- G20 Ticaret ve Yatırım Önlemleri Raporları (2014 Ekim Ortası-2015 Mayıs Ortası)
- Uluslararası Piyasalarda Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler ve Düşük Gelirli Gelişmekte Olan Ülkeler Durum Değerlendirmesi Semineri Özet Belgesi
- Çok Taraflı Ticaret Sisteminin İyileştirilmesi, G20 Tartışma Kağıdı
- Bölgesel Ticaret Anlaşmaları ve Çok Taraflı Ticaret Sistemi, G20 Tartışma Kağıdı
- "Kapsayıcı Küresel Değer Zincirleri-Ticaret Politikası Seçenekleri ve Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler ve Düşük Gelirli Gelişmekte Olan Ülkelerin Küresel Değer Zincirlerine Dahil Olmasına İlişkin Politika Seçenekleri"
- 2015 Yılında G20 İşgücü Piyasaları: Büyüme ile İstihdam Arasındaki Bağın Güçlendirilmesi G20 Ülkelerinde Gelir Eşitsizliği ve Gelirde Emeğin Payı: Eğilimler, Etkiler ve Sebepler İşgücü Hareketliliğinin Ekonomik Büyümeye Katkısı
- G20 Ekonomilerinde Emeğin Payı
- G20 Büyüme Stratejileri ve İstihdam Planları Arasındaki Politika Tutarlılığının Artırılması
- Genç İstihdamında Daha İyi Sonuçlar Elde Etmek: G20 Ekonomilerinde Politika ve İlerlemenin İzlenmesi
- G20 Ulusal İstihdam Planları: Raporlama Taslağı Önerisi
- İşgücüne Katılımda Cinsiyet Eşitsizliğini Azaltmada Kaydedilen İlerlemenin İzlenmesi Herkes için Güvenli

ve Sağlıklı İşyerlerini Teşvik Edecek G20 Faaliyetleri için Seçenekler Kamu İstihdam Hizmetlerinin Güçlendirilmesi

- Teknolojinin İstihdama Etkileri ve Kamu İstihdam Hizmetlerine Yansımalar
- 21. Yüzyıl için Becerilerin Geliştirilmesi ve Kullanılmasına Yönelik G20 Beceri Stratejisi G20 Ülkelerinde Eşitsizlikler: Sebepler, Etkiler ve Politika Tepkileri
- Genç İşsizliğinde Daha İyi Sonuçlar Elde Edilmesi için Amaçların Belirlenmesi
- G20 Ülkeleri İstihdam Planlarının Uygulanmasına İlişkin Raporlamalar Sentez Kağıdı

Atılacak Adımlar

OECD ve diğer ilgili uluslararası kuruluşlarca yatırım stratejilerinin izlenmesi de dahil olmak üzere yatırım alanındaki çalışmaların, geniş çalışma çerçevemiz altında devam etmesini bekliyoruz.

Küresel Altyapı Merkezi'nin bilgi paylaşımı raporunu 2016 yılı Nisan ayında G20 Finans Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları'na sunmasını bekliyoruz.

Çok Taraflı Kalkınma Bankalarının Bilanço Optimizasyonu ile ilgili konuları da kapsayan ilave çalışma yapılmasını bekliyoruz.

İstikrarlı ve dayanıklı uluslararası finansal mimari; güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyümenin ve finansal istikrarın sağlanması konusunda kilit bir unsurdur. Finans Bakanlarımızdan ve Merkez Bankası Başkanlarımızdan bu konu üzerinde çalışmalarını ve gelişmeleri bir sonraki toplantımızda bizlere raporlamalarını istiyoruz.

Şirketlerin yükümlülük yapısının finansal istikrardaki potansiyel rolünün farkında olarak, FSB'yi bu kapsamdaki her türlü sistemik riski irdelemeye devam etmesini ve alternatif politikaları değerlendirmeye çağırıyoruz.

[FSB'nin şirketlerin iklimle ilişkili finansal risklere ilişkin gönüllü bilgi paylaşımı için tavsiyeler geliştirmek üzere sektörcüye yönlendirilen bir görev gücü oluşturmasını talep ediyoruz./ FSB'nin iklim değişikliğinden kaynaklanan finansal sektöre yönelik risklere dair vukufumuzun geliştirilmesine ilişkin çalışmalarına devam etmesini talep ediyoruz.]

G20'ye sunulan son raporun bulgularına dayanarak, Mali Eylem Görev Gücü'nü G20 Bakanları ve Merkez Bankası Başkanlarına, 2016 yılındaki ilk toplantılarına kadar ülkelerin terörizm bağlantılı finansman akışını kesmek amacıyla belirledikleri zayıflıklara işaret etme hususunda atıldıkları adımlarla ilgili raporlama yapmaya çağırıyoruz.

Antimikrobik dayanıklılık, bulaşıcı hastalıklar ve zayıf sağlık sistemleri gibi küresel sağlık risklerine önem verilmesi gerektiği konusunda mutabıkız. Bunlar küresel büyüme ve istikrar üzerinde önemli etki yaratabilirler. Brisbane Bildirisine atfen, uluslararası toplumun bu konuda eşgüdüm içinde hareket etmesinin önemini altını çiziyor ve bu konuların küresel ekonomi üzerinde yarattığı olumsuz etkilerle mücadeledeki kararlılığımızı koruyoruz ve bu meselelerin ele alınmasına ilişkin görev yönergesini G20'de önümüzdeki yıl ele alacağız.

EK 2: EYLEM PLANI

ANTALYA EYLEM PLANI

Antalya Eylem Planı, G20'nin küresel ekonomik toparlanmayı güçlendirmek ve güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyümeyi teşvik etmek adına atacağı kararlı adımlara yönelik planını ortaya koymaktadır. G20 olarak 2015 yılında, cari ve potansiyel büyüme üzerinde baskı oluşturmaya devam eden küresel talepteki ve yapısal problemlerdeki yetersizliğin giderilmesine, daha güçlü ekonomik canlılık sağlamaya, küresel ekonominin dayanıklılığını artırmaya ve sürdürülebilirliğini desteklemeye odaklandık. Bu yılki çalışmalarımız, 31, yani Uygulama, Yatırımlar ve Kapsayıcılık kavramları etrafında şekillenmiştir.

GÜÇLÜ, SÜRDÜRÜLEBİLİR VE DENGELİ BÜYÜME PLANI

Bu yıl geliştirdiğimiz iddialı planımız üç ana bileşenden oluşmaktadır.

Birincisi, en temel hedefimiz olan güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyümeye ulaşmak için kapsamlı büyüme stratejilerimizi ve diğer tüm geçmiş taahhütlerimizi zamanlı bir şekilde ve tüm unsurlarıyla uygulama konusunda kararlıyız. Bu kapsamda, taahhütlerimizin uygulanmasını hızlandırmak ve hesap verebilirliğimizi güçlendirmek için güçlü bir izleme mekanizması geliştirdik. İzleme mekanizmamızın temel bir unsuru, bu alandaki ilerlememizi yakından ve şeffaf bir şekilde takip etmemizi sağlayacak olan detaylı uygulamalarımızda ortaya koyduğumuz güncellenmiş büyüme stratejilerimizde orta vadede küresel toparlanmayı güçlendirmek için büyüme stratejilerimizde yeni önlemlerle güncellemeler yaptık.

İkincisi, küresel düzeyde yatırımlarda gözlenen düşük büyüme karşısında, yatırım ortamının iyileştirilmesi, verimli altyapı yatırımlarının teşviki ve küçük ve orta boy işletmeler (KOBİ'ler) dâhil olmak üzere şirketlerin sağlam uzun vadeli finansman imkânlarına erişimlerinin kolaylaştırılması alanında önlemler içeren ülkelere özel yatırım stratejileri geliştirdik.

Üçüncüsü, refahın toplumun tüm kesimleri arasında daha iyi paylaşılması amacıyla daha kapsayıcı büyümenin desteklenmesi için çaba gösteriyoruz. Kapsayıcılık alanındaki yaklaşımımız, yerel ve uluslararası yönler içermektedir. Yerel düzeyde, gelir eşitsizliğine, kadın ve gençlerin istihdamına ve aynı zamanda daha fazla ve kaliteli istihdam oluşturulması ile eğitim ve becerilere yatırım yapılmasına odaklandık. Buna ilaveten, tüm çalışmalarımızda KOBİ'leri ilgilendiren hususları vurguladık. Uluslararası düzeyde ise, G20'nin küresel ekonomik işbirliğinin temel platformu olduğunun bilinciyle, düşük gelirli ve gelişmekte olan ülkelere yönelik açılım çabalarımızı artırmaya ve bu ülkelerin kalkınma çabalarını destekleme yollarımızı iyileştirmeye gayret ettik.

Bu yıl, geçmiş çabalarımızın üzerine inşa ederek, geliştirdiğimiz taahhütlerimiz ve eylemlerimiz daha güçlü bir küresel büyümenin sağlanmasına yardımcı olacaktır. Ayrıca, yeni gelişmelerin gerektirmesi halinde yanıtımızı güçlendirmeye de hazırız.

KAPSAMLI BÜYÜME STRATEJİLERİMİZİN UYGULANMASI

Geçtiğimiz yıl Brisbane’da, tam ve zamanında uygulanması halinde toplam G20 Gayri Safi Yurt İçi Hasılasına (GSYH) 2018 yılına kadar ilave yüzde 2 artış sağlayacak önemli bireysel ve ortak eylemlerimizi büyüme stratejilerimizde taahhüt ettik. Büyüme stratejilerimizin azami büyümeyi sağlamasını temin etmek amacıyla hesap verebilirlik çerçevemizi taahhütlerimizin tam ve zamanında uygulanmasında kaydedilen ilerlemeyi şeffaf bir şekilde, yakından takip etmek için güçlendirdik.

2015 Hesap Verebilirlik Değerlendirmesi Raporu’nu memnuniyetle karşılıyoruz. Hesap verebilirlik çalışmamız bu yıl, güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyümeye ve günümüze kadar gerçekleşen GSYH büyümesine yönelik çabalarımıza dair ilerlemenin değerlendirmesini yapmakta ve büyüme stratejilerimizin uygulanmasına odaklanmaktadır. 2015 yılı Nisan ayında Finans Bakanlarımız ve Merkez Bankası Başkanlarımız tarafından ana taahhütler olarak belirlenen en yüksek önceliğe veya etkiye sahip taahhütlerimize özellikle dikkat ettik. Ana taahhütler için, birbirimizi sorumlu tutmamıza imkân tanıyacak detaylı izleme takvimleri hazırladık.

Ayrıca, büyüme stratejilerimizin uygulanmasına dair emsal değerlendirmeler yaptık ve üyelerimizin Brisbane taahhütlerini uygulama konusunda sergiledikleri çabalarla cesaretlendik. Uygulamayı izleme çabalarımız, uluslararası kuruluşların önemli çalışmaları ile desteklenmiştir. Özellikle, IMF, OECD ve Dünya Bankası Grubu tarafından yapılan değerlendirme göstermektedir ki, G20 üyeleri çok yıllık taahhütlerinin yarısını uygulamış olup, kalan taahhütlerin uygulanması da büyük ölçüde devam etmektedir. Bu değerlendirme ayrıca, şu ana kadar hayata geçirilen taahhütlerin ortak büyüme hedefinin üçte birinden fazlasını temsil ettiğini işaret etmektedir. Bu önemli bir ilerlemedir ve kararlılığımızın sürdürülmesinin önemini göstermektedir. Büyüme stratejilerimizin tam ve zamanında uygulanmasını temin etmek için çabalarımızı artıracamız ve böylelikle taahhütlerimiz küresel ekonominin ihtiyaç duyduğu desteği sağlayacaktır.

TOPARLANMANIN GÜÇLENDİRİLMESİ VE POTANSİYELİN ARTIRILMASI

Büyümenin güçlendirilmesi için kararlı adımlar atmaya kararlıyız ve güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyümeye doğru aldığımız mesafeyi değerlendirmeye devam etme taahhüdümüze bağlıyız. Bu taahhüdümüze ve ekonomilerimizde yaşanan gelişmelere dayanarak, büyüme stratejilerimizi, ortaya çıkmakta olan ekonomik zorluklar karşısında etkinliklerini artırmak amacıyla güncelledik.

Kısa Vadede Küresel Büyümenin Desteklenmesi

Küresel ekonomik büyüme dengesiz görünümünü sürdürmekte ve bazı büyük ekonomilerdeki olumlu görünüme rağmen beklentilerimizin altında seyretmeye devam etmektedir. Kamu maliyesi ve para politikalarımızı, küresel toparlanmanın hız kazanmasını sağlayacak şekilde, mali sürdürülebilirliği ve finansal istikrarı da dikkate alarak belirleyeceğiz. Yapısal reformların başarılı bir şekilde uygulanmasını da kolaylaştıracak talep yönlü tedbirlerin önemini farkındayız. 2015 yılında ortaya koyduğumuz ana tedbirler şunları içermektedir:

- Avustralya, Kanada, Çin, Hindistan ve Güney Kore Merkez Bankaları, politika faiz oranlarını, ilgili görev tanımları ile uyumlu şekilde, düşürmüştür.

- Avrupa Merkez Bankası, görev alanı ile uyumlu olarak, varlık satın alım programını - aylık 60 milyar Avroluk kamu ve özel sektör menkul kıymetleri hedefiyle en erken 2016 Eylül ayına değin genişletmiştir.
- Para politikası, Japonya, A.B.D ve İngiltere’de genişleyici kalmaya devam edecektir.
- Arjantin, kısa vadeli talebi desteklemek üzere Ahora 12 ve Renovate programları gibi konjonktür karşıtı tedbirler uygulamıştır.
- Brezilya, Japonya ve Güney Afrika makroekonomik politikaların güçlendirilmesi ve güvenin artırılmasına yönelik geniş yelpazedeki araçları da içerecek şekilde, güvenilir mali planlar uygulamayı taahhüt etmişlerdir.
- Hindistan ve Endonezya, sübvansiyonları azaltırken mali sıkılaştırma çabalarını sürdürmekte ve orta vadeli büyümenin desteklenmesi amacıyla kamu yatırımları için alan açmaktadır.
- Güney Kore, 22 trilyon Kore wonu tutarında bir Mali Teşvik Paketi açıklamıştır.
- Suudi Arabistan, orta vadeli büyüme beklentilerini sürdürürken, petrol fiyatlarındaki düşüş karşısında, iç talebe yönelik kısa vadede konjonktür karşıtı mali desteği artırmak için 2015 yılında genişletici bütçe politikası uygulamaya koymuştur.
- A.B.D’de, federal bütçe yetkisi, daha önce kanunda belirtilen seviyelere göre gelecek iki yıl içinde 111 milyar ABD doları tutarında artırılabacaktır.

Yapısal Reformlarla Büyümenin Orta Vadede Artırılması

Verimliliği yükseltmek ve potansiyel büyümeyi artırmak için yapısal reform gündemimizi derinleştirdik. Eylemlerimiz, tüketici ve yatırımcı güvenini artıracak ve talep ile cari büyümeyi destekleyen kısa vadeli tedbirlerimizi tamamlayacaktır.

Küresel mali krizin üzerinden yedi sene geçmiş olmasına rağmen işsizlik küresel düzeyde çok yüksek seviyelerini sürdürmektedir. Daha çok ve daha kaliteli istihdam oluşturmak, kadınların iş gücüne katılımını artırmak, kayıt dışılığı azaltmak ve iş gücü piyasalarının iyi işleyişini sağlamak G20’nin ana öncelikleridir. Üye ülkeler, bu yıl istihdam alanında birtakım önemli reformlar gerçekleştirmektedir:

- Arjantin ve Meksika, kayıtlı istihdamı artıracak reformlar uygulamaktadır.
- Avustralya, Kanada, Çin, Almanya, Hindistan, Endonezya, Suudi Arabistan, İspanya, Türkiye ve ABD, mesleki eğitim programlarını genişletmektedirler.
- Avustralya, AB, Almanya, Japonya, Suudi Arabistan, Türkiye, Birleşik Krallık ve ABD, kadınların işgücüne katılımını artırmaya yönelik çocuk bakım imkânlarına erişimin genişletilmesi ve ailevi nedenlerden dolayı iş bırakan kadınların işe geri dönüşlerinin daha da teşvik edilmesi ve diğer politikalar gibi önlemler ortaya koymaktadır.
- Kanada, iş imkânlarını oluşturan ve artırıcılar için artırılmış desteği ve endüstriyel araştırma için genişletilmiş fonlamayı içerecek yeni bir yenilikçilik gündemi başlatacaktır.
- Fransa, işgücü piyasası esnekliğini artırmayı taahhüt etmektedir.

- İtalya, işgücü piyasası reformlarını tamamlamış olup, eğitim sistemi, kamu yönetimi ve vergi sistemini içerecek şekilde reform politikalarını uygulamaktadır.
- Güney Kore, kamu, işgücü piyasası, finansal piyasalar ve eğitimin içinde bulunduğu dört sektöre ilişkin kapsamlı yapısal reformların parçası olarak işgücü piyasası esnekliğinin artırılması ve genç istihdamının teşviki için işgücü piyasası reformlarını hazırlamaktadır.
- Meksika, daha iyi beceri oluşumu ve eşleşmesini sağlamak için birtakım reformlar uygulamaktadır.
- Rusya, bölgesel işgücü piyasalarının sürdürülebilirliğini desteklemek için bölgelere ek fon sağlamaktadır.
- Güney Afrika, AB ve üyeleri ile Kore, genç işsizliğine yönelik güçlükleri gidermek için vergi teşvikleri, özel finansal teşvikler ve işgücü piyasası reformları gibi birtakım tedbirler ortaya koymaktadır.
- İspanya, serbest meslek sahiplerinin sosyal güvenlik katkı paylarının azaltılması da dâhil olmak üzere girişimciliği destekleyecek çeşitli önlemler uygulamaktadır.
- İngiltere, genç istihdam çıktılarını iyileştirmek ve engellilerin istihdam açığını yarıya indirmek üzere birtakım önlemler geliştirmiştir.

Güçlü rekabet politikaları, firmaların eşit koşullar altında rekabet edebileceği bir piyasa ortamı oluşturmakta ve yenilikçi işlerin büyümesi ve başarılı olmasına katkı sağlayacak bir çevre sağlamaktadır. Rekabetçi piyasalar kaynakların etkin dağılımını destekleyerek yatırıma, istihdam oluşturmaya ve verimlilik artışına elverişli bir çevre oluşturmaktadır. G20 üyeleri, küresel ekonomide rekabetçiliği artırmak için önemli politikalar uygulamaktadır.

- Arjantin, büyük firmaların küçük firmaları ele geçirme stratejilerini önlemek için tedbirler uygulamaktadır.
- Avustralya, Çin, Hindistan ve İngiltere, idari prosedürlerin basitleştirilmesi ve bürokrasinin azaltılması için adım atmaya sürdürecektir.
- Avrupa Birliği, hizmetler sektöründe ve ağ sanayilerinde rekabeti teşvik edecek, ortak pazarı daha da bütünleştirecek ve sektörleri daha fazla rekabete açacaktır.
- Fransa, yeni ekonomik fırsatlardan faydalanmak için işgücü, mal ve hizmet piyasalarındaki düzenlemeleri daha fazla modernize etmeyi taahhüt etmektedir.
- Hindistan, enerji fiyatlarını düzenlemeyi bırakmış, doğrudan yabancı yatırımları serbestleştirmiş, iş maliyetlerinin azaltılması için vergi ve diğer politikaları geliştirmiştir.
- İtalya, kapsamlı basitleştirme gündemi, rekabeti artırmak için yasal tedbirler ve yolsuzlukla mücadele için güçlü politika eylemleri uygulamaktadır.
- Japonya, iş kurma işlemlerini kolaylaştıran, yabancıların daha kolay oturma izni alabildiği özel ekonomik bölgeleri teşvik etmektedir.
- Güney Kore, "Yaratıcı Ekonomi ve Yenilikçi Merkezler" kurarak yenilikçi işletmeleri teşvik etmekte ve kapsamlı düzenleme reformu ile idari ve düzenleyici yükü azaltmaktadır.

- Meksika, tekelleşme karşı reform uygulayarak enerji ve telekomünikasyon gibi kilit sektörleri rekabete açmakta, yolsuzlukla mücadele reformlarını uygulayacağını taahhüt etmektedir.
- Rusya, KOBİ'ler üzerindeki düzenlemelere ilişkin yüklerin azaltılması için adımlar atacaktır.
- İspanya, daha rekabete açık piyasalar için enerji ve ulaştırma sektörlerindeki reformların ve Marketin Birliği Kanunu'nun uygulanmasını hızlandıracaktır.
- Ticaret, küresel büyümenin lokomotiflerinden biridir ve teknolojik gelişmelerin, bilginin ve verimlilik artışının ülkeler arasındaki akışını kolaylaştırmaktadır. Ayrıca, çok taraflı ticaret sisteminin güçlendirilmesine katkı sağlayan ve Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) ekonomik büyümenin ve kalkınmanın ilerletilmesindeki merkezi rolünü güçlendiren Aralık ayında gerçekleşecek Nairobi Bakanlar Toplantısında başarılı ve dengeli bir sonuca ulaşılması için, G20 ülkelerinin çaba sarf edeceğini öngörmekteyiz. Üye ülkeler bu sene ticaret alanında birçok taahhüt vermiştir.
- Avustralya, Kanada, Japonya, Meksika, ABD ve yedi G20 üyesi olmayan ülke, dünyadaki en büyük serbest ticaret alanını tesis edecek iddialı bir bölgeler arası ticaret anlaşması olan Trans Pasifik Ortaklığı üzerinde anlaşma sağlamıştır.
- Avustralya ve Çin, serbest ticaret anlaşmalarının en kısa zamanda yürürlüğe gireceğini taahhüt etmektedir.
- Çin, hizmet ticaretinin gelişmesini hızlandıracak, gümrük işlemlerini geliştirecek, sınır ötesi e-ticaretin gelişimini teşvik edecektir.
- AB'nin yeni ticaret ve yatırım stratejisi, G20 ve G20-dışı ülkelerle bir dizi ticaret ve yatırım anlaşmasının başlatılması, tamamlanması ve uygulanması için iddialı bir gündem ortaya koymaktadır. AB ayrıca, DTÖ Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşması'nı onaylamıştır.
- Güney Kore ve OECD, hizmetler sektöründe ticarete ilişkin maliyetleri azaltacak düzenleyici reformları belirlemek amacıyla, hizmet ticaretindeki kısıtları analiz etmektedirler.
- Suudi Arabistan, komşu Körfez ülkeleriyle bölgesel gümrük anlaşmasını yürürlüğe koymaktadır.
- Rusya, Avrasya Ekonomik Birliği'nde düzenlemelerin uyumlaştırılması konusuna adımlar atmaktadır.

Gelecek Büyüme için Yatırım

Yatırım ve altyapı yatırımları açığının bulunduğu bir durumda, özellikle altyapı sektöründe kaliteli yatırımların artırılması G20 için başlıca bir önceliktir. Altyapı yatırımları, kısa dönemde istihdam oluşturmaya ve talebi olumlu etkilerken, orta vadede büyümenin artırılmasına, eşitsizliklerin azaltılmasına ve verimliliğin artırılmasına yardım etmektedir. Uzun dönemli finansman olanaklarının altyapı yatırımlarına yönlendirilmesine yönelik eylemler bilhassa önemlidir. Bu yıl, büyüme stratejilerimizde yatırımları destekleyecek önemli tedbirler ortaya koyuyoruz:

- Arjantin, Brezilya, Kanada, Almanya, Hindistan, Endonezya ve ABD, önemli miktarda ilave kamu altyapı yatırımı gerçekleştirmeyi taahhüt etmektedir.

- Arjantin, Hindistan, Endonezya, Rusya, Suudi Arabistan, Güney Afrika ve Türkiye, büyüme ve yatırımlarını desteklemek için KOBİ'lerin finansman imkânlarını artıracak politikalar uygulamaktadır.
- AB, yatırım finansmanını harekete geçirecek, teknik yardım ve proje listesini geliştirecek ve yatırım önündeki engelleri kaldıracak Avrupa için Yatırım Planı'nı uygulamaktadır.
- Çin, kamu-özel işbirliği (KÖİ) modelini teşvik edecek politika çerçevesi oluşturmaktadır. Ayrıca, piyasaya giriş-piyasadan çıkış önündeki engelleri kaldırmaya, yatırım projelerinin onaylanma sürecini iyileştirmeye ve iş yönetim sistemleri alanındaki reformları ilerletmeye devam edecektir.
- Hindistan, kamu altyapı projelerindeki özel sektör yatırımlarını yeniden canlandırmak için KÖİ projelerinin risk dağıtım çerçevesini gözden geçirmiştir.
- İtalya, yatırımları arttırmak için Yatırım Sözleşmesi ve "Büyüme için Finansman" girişimi aracılığıyla özellikle KOBİ'lerle ilgili düzenleyici ve finansal tedbirler almaktadır.
- Japonya, yönetim sistemlerini değiştirerek, yatırımcılar ve şirketler arasında yapıcı diyalogu teşvik ederek ve büyüme dostu vergi reformuna devam ederek iş ortamını geliştirecektir.
- Kore, altyapı sektöründe özel sektör yatırımlarını teşvik etmek için yeni ortak finansman politikalarını yürürlüğe koymuştur.
- Meksika, Özel Ekonomik Bölge kurarak yatırımları artırmakta olup, kurumsal yatırımcıların altyapı finansmanına katılımını teşvik etmek için üç adet yeni finansal enstrümanı uygulamaya koymuştur.
- Rusya, kredi ve kamu garanti imkânları yoluyla şirketlerin finansmana erişimini arttırmayı taahhüt etmiştir.
- İspanya, özellikle sermaye piyasaları vasıtasıyla olmak üzere, işletmelerin finansmana erişimini artıracak bir takım tedbirler almıştır.
- Birleşik Krallık'ın Verimlilik Planı, verimlilik büyümesini artırmak için ana adımları ortaya koymuştur.

Ülkelere Özgü Yeni Yatırım Stratejilerinin Oluşturulması

Büyüme stratejilerimizi tamamlayacak bir adım olarak, yatırım ortamının iyileştirilmesi, verimli altyapı yatırımlarının artırılması ve işletmeler için güçlü uzun dönem finansman imkânlarının, KOBİ'leri de içerecek şekilde, desteklenmesini amaçlayan 300'den fazla somut politika taahhüdünü bir araya getiren ülkelerimize özgü yatırım stratejileri geliştirdik. Bu politika eylemleri, özel sektör yatırımlarının desteklenmesi ve kamu yatırım harcamalarının verimliliğinin artırılmasına yardım edecektir. Bu stratejiler, ülkelerin yatırımlarını arttırmak için uygulanabilir adımların belirlenmesine yönelik önemli bir bilgi paylaşım aracı olacaktır.

Yatırım stratejilerinin altında yer alan stratejik eylemler, yatırımlar için kolaylaştırıcı, yatırım kararlarının etkinliğinin ve verimliliğinin sağlanması için ise güvence niteliğindedir. Kolaylaştırıcı politikalar, uygun yatırım ortamının oluşturulmasını, uzun dönemli finansal aracılığın desteklenmesini ve ulusal ve uluslararası altyapı kuruluşları arasında güçlü koordinasyonunun sağlanmasını amaçlamaktadır. Güvence politikaları ise uygun yasal ve kurumsal düzenlemelerin oluşturulması, planlama ve hazırlık süreçlerini de kapsayacak şekilde kapsamlı proje havuzunun geliştirilmesi ve bilgi ve verinin yaygınlaştırılması alanlarındaki politikaları içermektedir.

OECD tarafından yapılan analizler, bu stratejilerin G20 ülkelerinin toplam yatırımların GSYH'lerine oranına 2018 yılına kadar yüzde 1 oranında bir katkı sağlayacağını tahmin etmektedir. Genel yatırım seviyesinin artırılması ile birlikte, önceliğimiz, altyapı konusunda özel bir odakla kaliteli yatırımların sağlanmasıdır.

Önemli sayıda G20 ülkesi aşağıdaki hususları hedefleyen politikalar uygulamaktadır:

- Doğrudan yabancı yatırım düzenlemelerini kolaylaştırma da dâhil olmak üzere yabancı yatırımcıyı teşvik etme
- Politik ve yasal altyapıyı geliştirme, uzun vadeli projelerin tahmin edilebilirliğini artırma ve belirsizliğini azaltma, idari engelleri azaltmak için düzenleyici işlemlerin şeffaflığını artırma
- Çok yıllık yatırım planları ve fayda-maliyet analizleri de kullanılarak kalite ve verimliliğe daha fazla odaklanma yoluyla kamu altyapı yatırımlarının güçlendirilmesi
- KÖİ modellerinin geliştirilmesi ve diğer teşvikler de kullanılarak özel sektörün rolünün güçlendirilmesi
- Yatırım projelerinin teknik yönlerinin değerlendirilmesi için kapasite geliştirme çabalarının desteklenmesi
- Kurumsal yatırımcılar da dâhil tamamlayıcı kaynakların ve daha çeşitli finansman ürünlerinin teşvik edilmesi yoluyla uzun vadeli finansman imkânlarının artarak desteklenmesi
- Ulusal ve uluslararası kalkınma bankalarının özel sektör yatırımlarını artırıcı, altyapı yatırımlarında bölgesel ve uluslararası yatırımcı ve teknik yardım sağlayıcı olarak rollerinin güçlendirilmesi
- Küçük ve orta ölçekte girişimciler için risk sermayesi, teminatlar, menkul kıymetleştirme, vergi teşvikleri ve kolaylaştırıcı mevzuat konularının gelişimine odaklanarak KOBİ'lerin finansmana erişim imkanlarını spesifik önlem ve programlar yoluyla mümkün kılan doğrudan finansman kanalları geliştirme

Ortak Çok Yıllık Yatırım ve Altyapı Çalışmalarımızın İlerletilmesi

Ülkelere özgü yatırım stratejilerimizle bağlantılı olarak, ortak çok yıllık yatırım gündemimizin uygulanması kapsamında aşağıdaki alanlarda ilerlemeler kaydettik.

- **Kredilendirilebilir uzun dönem yatırım projeleri geliştirilmesinin desteklenmesi.** Proje hazırlama ve daha verimli kamu özel sektör modellerinin geliştirilmesinin güçlendirilmesinde ülkeler benzer zorluklarla karşılaşmaktadır. Dünya Bankası Grubu tarafından hazırlanan KÖİ Modelleri Kılavuzu ve Dünya Bankası Grubu/OECD KÖİ Proje Kontrol Listesi çalışmalarını oluşturarak, ortak yaşanan sorunları belirlemek için birlikte çalışacağız. Yatırım planlarının ve proje listelerinin önceliklendirilmesi, proje hazırlama süreçlerinin iyileştirilmesi ve mevcut KÖİ modeli desteklerinde şeffaflığın artırılması bu kapsama girmektedir. Başarılı KÖİ projelerindeki ortak hususların analiz edilmesi ve yaygınlaştırılması ile sözleşme yönetiminin geliştirilmesi konusunda çalışmaya devam edeceğiz.
- **Özel sektörün katılımının ve işbirliğinin artırılması.** Küresel Altyapı Merkezi dört yıllık bir misyonla kurulmuş ve hâlihazırda faaliyete geçmiştir. Merkezin iş planını onayladık. Bilgi paylaşımının artırılması, veri açıklarının tespit edilmesi ve özel sektörün katılımının güçlendirilmesi amacıyla Merkezi, iş planını tüm unsurlarıyla uygulaması konusunda teşvik ediyoruz.
- **Çok Taraflı Kalkınma Bankalarının kaynaklarının alt yapı yatırımları için harekete geçirilmesi.** Çok Taraflı Kalkınma Bankalarının bilançolarının, kredi miktarını artıracak şekilde daha etkin kullanılmasını teşvik ediyoruz. Çok taraflı Kalkınma Bankaları kendi yönetim organları ile birlikte önerilen bu tedbirleri değerlendirecek ve Temmuz 2016'ya kadar izleyecekleri yöntemleri bize bildireceklerdir.
- **Alternatif sermaye piyasalarının geliştirilmesi ve kurumsal yatırımcıların uzun vadeli yatırımlar için harekete geçirilmesi.** Altyapı yatırımlarının finansmanı için konvansiyonel olmayan finansman yöntemlerinin, özellikle varlığa dayalı finansman yöntemlerinin, öneminin farkındayız. Varlığa dayalı finansman yöntemlerinin küresel finans piyasalarına entegrasyonu için IMF ve Dünya Bankası'nın politika önerilerini dikkate alacağız.

Daha Kapsamlı Büyümenin Desteklenmesi

Kapsayıcılığın desteklenmesi ve fırsat ve gelir eşitsizliklerinin azaltılması güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyüme hedefimize ulaşmada önem arz etmektedir. Yerel düzeyde hedefimiz, büyüme ve refahın nimetlerinin toplumun tüm kesimleri tarafından paylaşılmasını sağlamaktır. Bu, kaliteli işler oluşturulmasının desteklenmesi, beceri kazandırma ve eğitime erişimin geliştirilmesi ve tüm vatandaşlar için istihdam imkânlarının azami düzeye çıkarılması da dâhil olmak üzere çok geniş bir alanda çaba sarf etmeyi gerektirmektedir. Uluslararası düzeyde, düşük gelirli gelişmekte olan ülkelerin

sürdürülebilir kalkınma çabalarına yardımcı olma ve bu ülkelerin küresel ekonomiye entegrasyonunu artırma konusunda kararlıyız.

Eşitsizlikle Mücadele ve Ekonomilerimizde Büyüme Güçlendirme

Uluslararası kuruluşların analizleri, aynı anda hem büyüme destekleyen hem de eşitsizliği azaltan önlemlerin, kapsayıcı büyümeyi destekleme konusunda etkin yöntemler olduğunu ortaya koymaktadır. Bu tür önlemlerin bazılarını geçtiğimiz yıl açıkladığımız büyüme stratejilerinde gündeme getirdik. Çabalarımızın devamı olarak, güncellenmiş büyüme stratejilerimizde ve istihdam planlarımızda bu alandaki yeni önlemleri ortaya koymuş bulunuyoruz.

- Arjantin, genç kesimlere çalışmalarına ve/veya profesyonel eğitimlerini tamamlamalarına yardımcı olarak (yaklaşık 800.000 katkı hâlihazırda sağlanmıştır) işgücü piyasasına girişlerinin artırılmasına yönelik bir program uygulamaktadır.
- Avustralya, kadınların işgücüne katılımını desteklemek üzere, erişilebilir ve esnek çocuk bakım hizmetleri sağlamak için "Aile Paketi"ni, uzun vadeli işsizliği önlemeyi hedefleyen Genç İstihdam Stratejisi ile birlikte, ortaya koymuştur.
- Brezilya, finansal sıkıntılar yaşayan şirketlerde çalışanların istihdamının devamlılığını temin etmek üzere "İşgücü Koruma Programı"ni uygulamaya koymaktadır.
- Kanada, orta gelirli kazanç sahiplerinin vergilerini düşürerek ve çocuklu aileler için yeni katkılar oluşturarak, ailelere ve orta sınıfa daha fazla destek sunacaktır.
- Çin, asgari ücret standartlarını ayarlama mekanizması ile sosyal güvenlik sistemini geliştirecek ve temel kamu hizmetlerine erişimde eşitliği sağlayacaktır. Ayrıca kamu desteği ile 7,4 milyon adet konut inşasını taahhüt etmektedir.
- Almanya, uzun dönem işsiz kalanlar için istihdam olanağı sağlayacak Avrupa Sosyal Fonu ile ortaklaşa finanse edilen toplam 885 milyon Avroluk fona sahip bir program başlatmıştır.
- Fransa, işe geri dönüşü artırmaya yönelik yeni bir mekanizmayı uygulamaya koyacaktır.
- Hindistan, Doğrudan Fayda Transferi ve sübvansiyon reformlarının yürürlüğe konulması ile birlikte teknolojiyen faydalanarak ve ekonomik bir genel sosyal güvenlik sisteminin oluşturulması aracılığıyla daha kapsayıcı büyümenin tesisi taahhüdünü sürdürmektedir.
- Endonezya, "kırsal doğrudan transfer" programının uygulamaya konulması, KOBİ'lerin gelişiminin ve paydaşların daha geniş katılımının güçlendirilmesi ve vergilendirilebilir kişisel gelir asgari sınırının yükseltilmesi de dâhil olmak üzere birkaç reformu sürdürmektedir.

- İtalya, sosyal güvenlik ağlarını güçlendirmiş, kadın istihdamı ve aktif işgücü piyasası politikalarını teşvik etmiş, düşük kazanç sahibi gruplara finansal destek sağlamış ve başta eğitime katılım yoluyla kapsayıcılığı artırmayı taahhüt etmiştir.
- Güney Kore, işgücü piyasası ikiliğini (Labor Market Dualism) gidermek ve sosyal güvenlik ağlarını güçlendirmek için önlemler alacaktır.
- İspanya, Sosyal Kapsayıcılık için Ulusal Eylem Planı'nı uygulamaktadır.
- Türkiye yeni ve hedefleri daha iyi belirlenmiş bir sosyal transfer programı geliştirmiştir.
- Birleşik Krallık, ulusal asgari ücreti artırmış olup, Ulusal Yaşam Ücreti adı altında yeni bir sistem oluşturacak ve ekonomik olarak makul konut edinimini desteklemek üzere önlemleri hayata geçirecektir.
- ABD, yıllık 50,440 ABD dolarından az kazanan işçilere fazla mesai ödemesini teminat altına alan düzenlemeleri ortaya koymuş ve federal saatlik asgari ücreti 2020 yılından itibaren 4,75 ABD doları artırmayı desteklemiştir.

Tüm Kesimler için İstihdam İmkânlarının Desteklenmesi

Özellikle iş gücü piyasasında tam temsil edilemeyen kesimler ve kırılgan gruplar olmak üzere iş gücüne katılım oranını artırmak, daha fazla insanı istihdam etmek ve işlerin kalitesini artırmak amacıyla önlemler almaktayız.

Kadınların iş gücüne katılım oranlarının düşük olması çoğu G20 ülkesinde görülen bir durumdur. Bu durum, ekonomilerimizin potansiyeline erişmesine engel olan kadın işgücünün eksik kullanımının açık bir göstergesidir. Geçen yıl kadın iş gücüne katılım oranı ile erkek iş gücüne katılım oranları arasındaki farkın 2025 yılına kadar %25 oranında düşürülmesi hedefini belirledik. Bu yıl da bu hedefin takibi için iyi yapılandırılmış bir izleme mekanizması oluşturduk. Ayrıca kadınlara yönelik fırsatların ve istihdam imkanlarının artırılmasına yönelik taahhütlerde bulunduk. Cinsiyet eşitsizliği alanındaki gayretlerimizi daha da geliştirmek adına yeni bir açılım grubu olan Kadın 20'yi kurduk.

Ortaya koyduğumuz G20 Beceriler Stratejisi ile işverenlerin teknolojik ilerlemeyle birlikte sürekli değişen beceri ihtiyacı için uygun becerilerle donatılmış iş gücü oluşturmaya odaklandık. Ayrıca, gençlerimizin istihdam piyasasına entegrasyonunu iyileştirmek için kararlılığımızı ortaya koyduk. Bu alandaki daha önceki taahhütlerimiz ve ulusal koşullarımızı da göz önünde bulundurarak, istihdam piyasasından kalıcı olarak dışlanma riski en yüksek olan gençlerimizin sayısını 2025 yılına kadar %15 oranında düşürme hedefini kabul ettik.

İnsanların refahını doğrudan etkilemesi boyutuyla konun diğer önemli bir vechesi de kaliteli işler hususudur. Kayıt dışılık ve düşük ücret riskine maruz olma bakımından en öncelikli kırılgan kesim kadınlar ve gençlerdir. Bu

sorunlarla mücadele etmek adına, kazançların kalitesinin ve işgücü piyasası güvenliğinin artırılması, sağlıklı ve iyi çalışma koşullarının oluşturulması önlemlerini içeren G20 Kaliteli İşlerin Desteklenmesi Çerçevesini ortaya koyduk.

Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin (KOBİ) Desteklenmesi

Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler büyüme, yatırım, istihdam oluşturulması, sosyal uyumun sağlanması ve yoksulluğun azaltılması konularında lokomotif görevi görmektedir. Bu nedenle KOBİ'lerin desteklenmesi; güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyümenin ve aynı zamanda kapsayıcılığın sağlanması amacımıza ulaşabilmemiz için kritik önem taşımaktadır. KOBİ'lerin finansmana erişimini kolaylaştırmak için farklı iş alanları altında G20'nin gelecekteki çalışmalarına da yol gösterecek bir dizi çıktılar geliştirdik.

KOBİ'ler de dâhil olmak üzere işletmelere sağlam uzun dönem finansman olanakları sağlanabilmesi için, sermaye piyasasının iyileştirilmesi, basit ve şeffaf menkul kıymetleştirme pazarı yaratılması ve varlığa dayalı finansman gibi alternatif araçların geliştirilmesi birçok üye ülke için temel politika eylemleri olacaktır. KOBİ'lerin finansmana erişiminin desteklemek için geliştirilmiş kapsamlı ölçütler/faaliyetler içeren KOBİ'lerin Finansmanına İlişkin G20/OECD Üst Düzey İlkelerini memnuniyetle karşılıyoruz. Bu ilkelerin uygulanmasının kolaylaştırarak etkili yaklaşımlar üzerinde çalışmaya devam edeceğiz. Güçlü kurumsal yönetim çerçevesi sağlanmasına yardımcı olacak ve özel sektör yatırımlarını destekleyecek G20/OECD Kurumsal Yönetim İlkelerini destekliyoruz. KOBİ'lerin Finansmanı Ortak Eylem Planı doğrultusunda; özellikle gelişmekte olan ülkelerde, taşınabilir varlıkların teminat olarak kullanılması kapsamında icra iflas reformları geliştirerek, KOBİ'lerin finansmana erişimini kolaylaştıracak ortak eylem kararları alıyoruz. Finansal Tabana Yayılma İçin Küresel İşbirliği'nin yeni Özel Sektör Etkileşim Stratejisi'nin uygulanmasının kapsamında KOBİ Finansmanı Forumu'nun küresel üyelik ağını memnuniyetle karşılıyoruz.

Ayrıca, özel sektör öncülüğünde kurulan Dünya KOBİ Forumu'nun, küresel düzeyde KOBİ'lerin sorunlarını dile getirme, teknik bilgiye erişim ve e-bilgi alanlarında üstleneceği rolü memnuniyetle karşılıyoruz.

Düşük Gelirli Gelişmekte Olan Ülkeleri G20 ile Yakınlaştırmak

Düşük gelirli gelişmekte olan ülkelerin küresel ekonomiye entegrasyonları, bu ülkelerin refah düzeylerinin artması için önemli bir yol olup, küresel düzeyde sürdürülebilir ve dengeli büyüme için elzem nitelik taşımaktadır. Uluslararası kamuoyunun iddialı yapı arz eden Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri seti üzerinde uzlaşmaya vardığı ve kalkınmanın finansmanı konusunda Addis Ababa'da tarihi bir konferansın düzenlendiği 2015 yılı, kalkınma için kritik bir yıl olmuştur. Kapsayıcılığın G20

için ana tema halini aldığı bu yılda, kalkınma alanında birçok alanda çabalarımızı yoğunlaştırdık "G20 ve Düşük Gelirli Gelişmekte Olan Ülkeler Çerçevesi"ni kabul ettik. Bu çerçeve, söz konusu ekonomilerin küresel ekonomiyi entegrasyonuna yönelik adımları ortaya koymaktadır.

Küresel ortalama işçi döviz transfer maliyetlerini % 5'e düşürmek ve finansal tabana yayılmayı güçlendirmeye yönelik güçlü pragmatik adımlar atma yönündeki taahhüdümüzde ilerleme sağlamaya yardımcı olmak üzere G20 Ulusal İşçi Dövizleri Planlarını geliştirdik. G20 öncülüğünde sürdürülen işçi dövizleri transfer maliyetlerini düşürmeye yönelik çabaların halihazırda, göçmenlerin ve ailelerinin tasarruflarının 43 milyar dolar tutarında artmasına katkı sunduğu hesaplanmaktadır. G20 "Gelişmekte olan Ülkelerin Vergi Kapasitelerinin Güçlendirilmesi için Eylem Çağırısı" ile vergi teşviklerinin düşük gelirli ve gelişmekte olan ülkelerde yatırım için etkin kullanımı ve gözden geçirilmesi çalışmaları vasıtasıyla iç kaynakların harekete geçirilmesine destek verdik.

Düşük gelirli gelişmekte olan ülkelerde, KOBİ Finansman Anlaşması kapsamında yeni işbirlikleri aracılığıyla KOBİ finansmanını desteğin artırılmasında sağlanan ilerlemeyi memnuniyetle karşılıyoruz.

Vergi konusunda G20, gelişmekte olan ülkelerin G20 uluslararası vergi reformu gündemine dahilini teşvik etmiş olup, bu ülkelerin, giderek şeffaf ve adil hale gelen uluslararası vergi ortamından azami fayda sağlamasına yönelik eylemlerde bulunmaktadır. G20/OECD Matrah Aşındırma ve Kâr Kaydırma Projesinin tamamlanması bu kapsamda önemli bir adım olmuştur.

Hükümetlere altyapı projelerinin planlanması ve önceliklendirilmesine yardım etmek üzere düşük gelirli gelişmekte olan ülkeler için hazırlanan "Dünya Bankası Grubu Altyapı Önceliklendirme Araç Seti" ve "Dünya Bankası Grubu'nun Kamu Özel Sektör İşbirliği Projeleri için Proje Kontrol Listesi" gibi çeşitli araçların ve setlerin geliştirilmesi vasıtasıyla gelişmekte olan ülkeler için altyapı projelerinin finansmanı ve hazırlığı için yol ve araçların harekete geçirilmesine yönelik çabalarımızı ilerlettik.

Müreffeh Bir Gelecek için Çabalarımızın Sürdürülmesi

Antalya Eylem Planı; güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyümeye ulaşmak için stratejik eylemlerin çerçevesini ortaya koymaktadır. Kısa ve orta vadede ekonomik aktiviteyi desteklemek ve şoklara karşı dayanıklılığımızı artırmak için, tüm politika araçlarını kullanma konusunda kararlıyız.

Daha fazla büyüme sağlamak amacıyla, doğru maliye ve para politikası kombinasyonu ve yapısal reformlara ek olarak, vergi ve harcama kompozisyonumuzun değiştirilmesinin istihdamın artırılması, özel sektör yatırımlarının geliştirilmesi ve verimliliğin artırılması gibi muhtemel faydalarının üzerinde durduk. Verimlilik, kapsayıcılık ve büyümenin desteklenmesi amacıyla, bütçe harcamalarımızın ve gelirlerimizin kompozisyonunu değerlendirmeye devam edeceğiz.

Küresel dengesizliklerin ortadan kaldırılması ve bunun sürekliliğinin sağlanması, G20'nin temel bir önceliği olmaya devam etmektedir. Daha güçlü ve dayanıklı bir toparlanmanın sağlanması için, etkin ve simetrik bir şekilde küresel dengelenmenin güçlendirilmesine daha yoğun bir şekilde odaklanmanın yanı sıra, aşırı dışsal ve içsel dengesizlikleri azaltma ve küresel talebi dengeleme yolunda aşama kaydetmeye devam edeceğiz. Cannes'da onaylamış olduğumuz, geniş ve süreklilik gösteren dengesizliklerin belirlenmesine yönelik "Gösterge Niteliğindeki Rehberler"i dikkate alarak, her iki yılda bir üyelerimizi değerlendirmeye devam edeceğiz. Rehberlerin, dengesizliğin daha ilave analizlere ihtiyaç olduğuna işaret ettiği ülkeler için IMF tarafından hazırlanan Sürdürülebilirlik Güncellemelerini tartışmaya devam edeceğiz.

G20 Bakanları ve Merkez Bankası Başkanlarının bilgi ve değerlendirmelerine sunmak üzere küresel ekonomi için risk ölçme çalışmalarımıza devam edeceğiz. Ayrıca, 2016 yılının başına kadar Küresel Finansal Güvenlik Ağı mimarisine ilişkin incelemeyi IMF'den bekliyoruz.

Süreklilik arz eden döviz kuru sapmalarını engellemek ve temel dengeleri yansıtılabilmek amacıyla piyasanın daha belirleyici olduğu döviz kuru sistemlerine ve daha esnek döviz kuruna doğru daha hızlı ilerleyeceğimiz yönündeki taahhüdümüzü yineliyoruz. Rekabetçi devalüasyondan kaçınacağız ve döviz kurlarımızı rekabetçi amaçlar için kullanmayacağız. Her türlü korumacılığa karşı direneceğiz ve piyasalarımızı açık tutacağız.

Önümüzdeki Süreçte Hesap Verebilirlik Çerçevesi

Güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyüme için çaba sarf etmeye devam edeceğiz. Politika taahhütlerimizi tamamıyla ve zamanında uygulayacağız. Hesap verebilirlik çerçevemizde bu yıl yaptığımız iyileştirme, bu konuda birbirimizi daha etkin bir şekilde sorumlu tutmamıza imkân tanıyacaktır. Ülkeler sahipliğinde ve öncülüğünde prensibi, uygula ya da açıkla yaklaşımı ve güçlendireceğimiz emsal değerlendirmeleri, şu ana kadar olduğu gibi bundan sonra da hesap verebilirlik çerçevemizin temel unsurları olmaya devam edecektir.

Yeni detaylı uygulama takvimlerimizi kullanarak büyüme stratejilerimizde yer alan ana taahhütlerin uygulanmasındaki ilerlemeyi yakından takip etmeye ve çabalarımızı ve değerlendirmelerimizi yönlendirmek üzere gerçek büyüme rakamlarını izlemeye devam edeceğiz. IMF ve OECD öncülüğünde ve Dünya Bankası, Uluslararası İş Örgütü ve UNCTAD'ın desteği ile uluslararası kuruluşların analitik desteği, özellikle G20'nin ortak büyüme hedefine doğru mesafe almasına yardımcı olmak üzere bu sürecin önemli bir parçası olmaya devam edecektir.

Değişen ekonomik şartlar ve politika öncelikleri ile özellikle yavaşlayan verimlilik artışı gibi yapısal zorluklar karşısında geçerliliklerini muhafaza etmek ve ortak büyüme hedefimiz ile tutarlıklarını korumak amacıyla büyüme stratejilerimizi gözden geçirmeye ve güncellemeye de devam edeceğiz.